

Сәулет, қала құрылысы және құрылыс
саласындағы мемлекеттік нормативтер
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ

Государственные нормативы
в области архитектуры, градостроительства и строительства
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

**ИНТЕРНАТТЫҚ ҰЙЫМДАРДЫҢ
ҒИМАРАТТАРЫ**

ЗДАНИЯ ИНТЕРНАТНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ

ҚР ҚН 3.02-12-2013*
СН РК 3.02-12-2013*

Ресми басылым
Издание официальное

Қазақстан Республикасы Өнеркәсіп және құрылыс министрлігі
Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері
комитеті

Комитет по делам строительства и жилищно-коммунального
хозяйства Министерства промышленности и строительства
Республики Казахстан

Астана 2024

АЛҒЫ СӨЗ

- 1 **ӘЗІРЛЕГЕН:** «ҚазҚСҒЗИ» АҚ, «ИННОБИЛД» ЖШС
- 2 **ҰСЫНҒАН:** Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері және жер ресурстарын басқару комитетінің Техникалық реттеу және нормалау басқармасы
- 3 **БЕКІТІЛГЕН ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛГЕН:** Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері және жер ресурстарын басқару комитетінің 2014 жылғы 29-желтоқсандағы № 156-НҚ бұйрығымен 2015 жылғы 1-шілдеден бастап

ПРЕДИСЛОВИЕ

- 1 **РАЗРАБОТАН:** АО «КазНИИСА», ТОО «ИННОБИЛД»
- 2 **ПРЕДСТАВЛЕН:** Управлением технического регулирования и нормирования Комитета по делам строительства, жилищно-коммунального хозяйства и управления земельными ресурсами Министерства национальной экономики Республики Казахстан
- 3 **УТВЕРЖДЕН (ы) И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ:** Приказом Комитета по делам строительства, жилищно-коммунального хозяйства и управления земельными ресурсами Министерства Национальной экономики Республики Казахстан от 29.12.2014 № 156-НҚ с 1 июля 2015 года.

Осы мемлекеттік нормативті Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның рұқсатынсыз ресми басылым ретінде толық немесе ішінара қайта басуға, көбейтуге және таратуға болмайды

Настоящий государственный норматив не может быть полностью или частично воспроизведен, тиражирован и распространен в качестве официального издания без разрешения Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства Республики Казахстан

ҚР ӨҚМ Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитетінің 2024 жылғы 20 қарашадағы № 21-05-21/2846-И хатына сәйкес 2-бөлімге, 4.2.15, 5.1.1, 5.1.7, 5.3.1, 5.3.21, 5.4.1.6, 5.5.3.1 тармақтарға (мемлекеттік тілде) және «Кіріспеге», 2-бөлімге, 4.2.15, 5.1.1, 5.1.7, 5.3.1, 5.3.21, 5.5.3.1 тармақтарға (орыс тілде) редакциялық түзетулер енгізілді.

Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігі Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитетінің 2019 жылғы 4 маусымдағы №121-НҚ бұйрығына сәйкес өзгертулер мен толықтырулар енгізілді.

Внесены изменения и дополнения в соответствии с приказом Комитета по делам строительства и жилищно-коммунального хозяйства Министерства индустрии и инфраструктурного развития Республики Казахстан от 4 июня 2019 года №121-НҚ.

В соответствии с письмом Комитета по делам строительства и жилищно-коммунального хозяйства МПС РК от 20.11.2024 года № 21-05-21/2846-И в раздел 2, пункты 4.2.15, 5.1.1, 5.1.7, 5.3.1, 5.3.21, 5.4.1.6, 5.5.3.1 (на государственном языке) и в «Введение», раздел 2, пункты 4.2.15, 5.1.1, 5.1.7, 5.3.1, 5.3.21, 5.5.3.1 (на русском языке) внесены редакционные правки.

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ	IV
1 ҚОЛДАНЫЛУ САЛАСЫ.....	1
2 НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР	1
3 ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР.....	2
4 МАҚСАТЫ ЖӘНЕ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ ТАЛАПТАРЫ	3
4.1 Нормативтік талаптардың мақсаты	3
4.2 Функционалдық талаптар	3
5 ЖҰМЫС СИПАТТАМАЛАРЫНА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР	4
5.1 Негізгі ережелер.....	4
5.2 Ғимараттардың сенімділігі мен орнықтылығын қамтамасыз ету бойынша талаптар	6
5.3 Өрт қауіпсіздігі бойынша талаптар	8
5.4 Ғимаратты пайдалану процесінде адам денсаулығын сақтауды қамтамасыз ету бойынша талаптар.....	9
5.4.1 Жер теліміне қойылатын талаптар.....	9
5.4.2 Ғимараттардың, функционалдық топтар мен үй-жайлардың көлемдік-жоспарлық шешімдері	12
5.4.2.1 Оқу кешендерінің ғимараттары мен үй-жайларының функционалдық мақсаты мен құрамы.....	12
5.4.2.2 Тұрғын кешендер ғимараттары және үй-жайларының функционалдық мақсаты мен құрамы.....	13
5.4.3 Сәулет-жоспарлау элементтері.....	16
5.4.4 Қатты тұрмыстық қалдықтарды шығару	16
5.4.5 Пайдалану сипаттамалары	17
5.5 Инженерлік жабдықтар.....	18
5.5.1 Сумен қамту және канализация.....	18
5.5.2 Жылыту және желдету	18
5.5.3 Электр техникалық құрылғылар	19
5.5.4 Жасанды жарықтандыру	19
5.6 Халықтың мүмкіндігі шектеулі топтары үшін қолжетімділікті қамтамасыз ету бойынша талаптар.....	20
5.7 Қоршаған ортаны қорғау	21
6 ЭНЕРГИЯ ҮНЕМДЕУ ЖӘНЕ ТАБИҒИ РЕСУРСТАРДЫ ҰТЫМДЫ ПАЙДАЛАНУ БОЙЫНША ТАЛАПТАР	21
6.1 Энергияны тұтынуды азайту бойынша талаптар	21
6.2 Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану	22

КІРІСПЕ

Осы құжат құрылыс саласын аймақтық және әлемдік әлеуметтік-экономикалық жүйеге біріктіруге бағытталған нормалаудың параметрлік әдісіне сәйкес Қазақстан Республикасы құрылыс саласының нормативтік базасы реформасы шегінде әзірленген.

Осы құрылыс нормасында:

- нормативтік талаптардың мақсаты;
- функционалдық талаптар;
- жұмыс сипаттамаларына қойылатын талаптар бар.

Осы «Интернаттық ұйымдардың ғимараттары» ҚР ҚН «Ғимараттар мен құрылыстардың, құрылыс материалдары мен бұйымдардың қауіпсіздігі туралы» техникалық регламентінің дәлелдемелік базасына кіретін нормативтік құжаттардың бірі болып табылады және құрылыс саласындағы техникалық кедергілерді жоюға бағытталған.

Осы құрылыс нормалары Қазақстан Республикасының аумағында қолданылатын құрылыс саласындағы нормативтік құқықтық актілер талаптарына сәйкес әзірленген.

Осы құрылыс нормаларының қолайлы шешімдері мен орындау параметрлері «Интернаттық ұйымдардың ғимараттары» ҚР ЕЖ келтірілген.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

ИНТЕРНАТТЫҚ ҰЙЫМДАРДЫҢ ҒИМАРАТТАРЫ

ЗДАНИЯ ИНТЕРНАТНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ

Енгізілген күні - 2015-07-01

1 ҚОЛДАНЫЛУ САЛАСЫ

1.1 Осы құрылыс нормалары интернаттық ұйымдардың ғимараттарын жобалауға, көлемдік-жоспарлық және конструктивтік шешімдеріне, функционалдық топтарына, инженерлік қамтамасыз етілуіне, өрт қауіпсіздігіне қойылатын талаптарды белгілейді.

1.2 Осы құрылыс нормаларының талаптарын интернаттық ұйымдардың ғимараттарын жобалау, салу, кеңейту, техникалық қайта жарақтау, жаңғырту, реконструкциялау, күрделі жөндеу және пайдалану кезіндегі меншік түріне қарамастан, заңды және жеке тұлғалар, сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік басқару органдары сақтауы тиіс.

1.3 Осы нормалар талаптары жалпы білім беру мекемелерінің объектілеріне, сонымен қатар мүгедек-балаларға арналған үйлер мен интернаттарға таратылмайды.

2* НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР

Осы құрылыс нормаларын қолдану үшін мынадай нормативтік құжаттар қажет:

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 6 мамырдағы № 305 қаулысымен бекітілген Террористік тұрғыдан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыруға қойылатын талаптар.

Қазақстан Республикасының Энергетика министрінің 2015 жылғы 20 наурыздағы № 230 бұйрығымен бекітілген Электр қондырғыларын орнату қағидалары.

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 9 шілдедегі № ҚР ДСМ-59 бұйрығымен бекітілген «Мектепке дейінгі ұйымдарға және сәбилер үйлеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидалары.

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 5 тамыздағы № ҚР ДСМ-76 бұйрығымен бекітілген «Білім беру объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидалары.

Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2021 жылғы 17 тамыздағы № 405 бұйрығымен бекітілген «Өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар» техникалық регламент.

Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 2023 жылғы 9 маусымдағы № 435 бұйрығымен бекітілген «Ғимараттар мен құрылыстардың,

Ресми басылым

ҚР ҚН 3.02-12-2013*

құрылыс материалдары мен бұйымдарының қауіпсіздігі туралы» техникалық регламент.

ҚР ҚН 2.01-01-2013 Құрылыс конструкцияларын тот басудан қорғау.

ҚР ҚН 2.02-02-2023 Ғимараттар мен имараттардың өрт автоматикасы.

ҚР ҚН 2.04-01-2011 Табиғи және жасанды жарықтандыру.

ҚР ҚН 2.04-02-2011 Шудан қорғау.

ҚР ҚН 3.01-01-2013 Қала құрылысы. Қалалық және ауылдық елді мекендерді жоспарлау және құрылысын салу.

ҚР ҚН 3.02-11-2011 Жалпы білім беру мекемелері.

ҚР ҚН 3.02-21-2011 Қоғамдық тамақтандыру объектілері.

ҚР ҚН 3.02-04-2012 Мүгедек балаларға арналған үйлер мен интернаттар.

ҚР ҚН 4.01-01-2011 Ғимараттар мен имараттардың ішкі су құбыры және кәрізі.

ҚР ҚН 4.01-03-2013 Сумен жабдықтау мен кәріздің сыртқы желілері және имараттары.

ҚР ҚН 4.02-01-2011 Ауаны жылыту, желдету және кондиционерлеу.

ҚР ҚН 4.02-04-2013 Жылу желілері.

ҚР ҚН 4.02-05-2013 Қазандық құрылғылары.

Ескертпе - Осы мемлекеттік нормативті пайдаланған кезде «Қазақстан Республикасының аумағында қолданылатын сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы нормативтік құқықтық актілер мен нормативтік техникалық құжаттар тізбесі», «ҚР Ұлттық стандарттары мен ұлттық техникалық-экономикалық ақпарат жіктеуіштерінің каталогы» және «Мемлекетаралық стандарттар каталогы» ақпараттық каталогтары бойынша жыл сайын жасалатын анықтамалық құжаттардың қолданылуын ағымдағы жылғы жағдай бойынша және ай сайын шығарылатын тиісті ақпараттық бюллетеньдерге - ағымдағы жылы жарияланған стандарттардың журналдары мен ақпараттық көрсеткіштері бойынша тексерген орынды. Егер сілтемелік құжат ауыстырылған (өзгертілген) болса, онда осы нормативті пайдаланған кезде ауыстырылған (өзгертілген) стандартты басшылыққа алған жөн, егер сілтемелік құжат ауыстырусыз жойылған болса, онда оған сілтеме берілген ереже осы сілтемені қозғамайтын бөлігінде қолданылады.

(Өзгерт.ред. – ҚТҮКШК 06.08.2019 ж. №121-НҚ бұйрық)

3 * ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР

Осы құрылыс нормаларында тиісті анықтамалары бар мынадай терминдер қолданылады **(Өзгерт.ред. – ҚТҮКШК 06.08.2019 ж. №121-НҚ бұйрық):**

3.1 Жалпы білім беретін мектептің жанындағы интернат: Тиісті жалпы білім беретін мектептер жоқ елді мекендерде тұратын балалардың орта білім алу құқықтарының қамтамасыз етілуін, сондай-ақ жағдайы төмен, көп балалы, табысы аз отбасылардың балаларын оқытуға және тәрбиелеуге жәрдем көрсетуді ұйымдастыру.

3.2 Интернаттық ұйымдар: Тұрғын орны ұсынылатын жекелеген санаттағы тұлғалардың құқықтарына мемлекеттік кепілдіктерді қамтамасыз ететін білім беру ұйымдары.

3.3 Мектеп-интернат: Көп балалы және жағдайы төмен отбасылардан шыққан балалардың, жетім балалардың және ата-анасының қамқорлығынан айырылған балалардың, жалғызбасты аналардың (әкелердің) және өмір, еңбек, денсаулық жағдайлары бойынша қоғамдық тәрбиеге мұқтаж ата-аналар мен тұратын орынның ұсынылуы арқылы

оларды алмастыратын тұлғалардың білім алу құқықтарына мемлекеттік кепілдіктің берілуін қамтамасыз ететін орта білім беру жүйесінің ұйымдастырылуы.

3.4 Мектеп-интернаттың тұрғын секциясы: Бір немесе бірнеше оқушылар тобын орналастыруға арналған тұрғын бөлмелер мен ортақ қолданыстағы үй-жайларды функционалды біріктіретін жоспарлау элементі.

3.5 Санаторийлік мектеп-интернат: Білім алу құқықтарына мемлекеттік кепілдіктердің берілуін қамтамасыз ететін орта білім жүйесін ұйымдастыру және туберкулез инфекциясы ошақтарынан туберкулезбен инфекцияланған балалар мен жасөспірімдердің бойында жергілікті туберкулездің үдеуін алдын алуға және туберкулез формасы бәсеңдеп жатқан балалардың клиникалық толық сауығып, емделуіне бағытталған емдік-профилактикалық іс-шараларды өткізу.

3.6 Тірек мектебі жанындағы интернат (ресурстық орталық): Қолда бар кадрлық, материалдық-техникалық, ғылыми-әдістемелік ресурстарды, құрамына кіретін мектептерді, мектепке дейінгі мекемелерді, кәсіптік лицейлерді, сауықтыру-спорт кешендерін, мәдени-бос уақытты өткізу орталықтарын, ауыл шаруашылығы зертханалары мен шеберханаларын біріктіретін және осы арқылы шағын жинақталған мектептегі білім беру процесінің сапасын қамтамасыз ететін біртұтас білім беру жүйесі.

4 МАҚСАТЫ ЖӘНЕ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ ТАЛАПТАРЫ

4.1 Нормативтік талаптардың мақсаты

Нормативтік талаптардың мақсаты адамдардың өмірі мен денсаулығын қорғау, өрт, санитарлық-гигиеналық, эргономиялық талаптар, конструкциялардың сенімділігі мен орнықтылығы, қоршаған ортаны қорғау, энергия тиімділігі пен табиғи ресурстарды тиімді пайдалану ескерілген, балалар мен қызметкерлерге психологиялық жайлы жағдай жасау, тұру (келіп-кету), тамақтандыру, тәрбиелеу, оқыту, сондай-ақ балаларға медициналық және әкімшілік-тұрмыстық қызмет көрсету үшін интернаттық ұйымдар ғимараттарын жобалаған және пайдаланған кезде қауіпсіздікті қамтамасыз ету болып табылады.

4.2 Функционалдық талаптар

4.2.1 Интернаттық ұйымдардың ғимараттары, оның конструкциялары, элементтері мен негіздері оларды салған, реконструкциялаған және пайдаланған кезде сыналатын жобалық жүктемелер мен ықпалдар байланысына төзімді болуы тиіс.

4.2.2 Интернаттық ұйымдардың ғимараты онда өрттің, оның қауіпті факторларының пайда болуының және таралуының алдын алу, ол пайда болған жағдайда – адамдарды, оның ішінде мүмкіндігі шектеулі адамдарды қауіпсіз аймаққа көшірген кезде, көтергіш конструкциялардың отқа төзімділігін және өртті жою мүмкіндігін қамтамасыз ететіндей жобалануы және салынуы тиіс.

4.2.3 Интернаттық ұйымдар ғимаратының ішкі инженерлік жүйелері оған температура, ылғалдылық және ауаның өту жылдамдығы, сондай-ақ қоршау

конструкцияларының жылуға төзімділігі жататын қолайлы микроклиматты қамтамасыз етуі тиіс.

4.2.4 Интернаттық ұйымдар ғимаратының ішкі ортасы оның қызмет ету мерзімінің ішінде онда адамдар тұрғанда және келіп-кеткен кезде, адамдарға жол бергісіз зиянды факторлар әсерін көрсетпеуі тиіс.

4.2.5 Аумақтағы құрылыстар қоршаған ортаға ықпалды ескере отырып, адамдардың өмір тіршілігі үшін қолайлы жағдай жасауы тиіс.

4.2.6 Ғимаратты пайдалану барысында интернаттық ұйымдар ғимаратында аумақты көріктендіруді, сәулет-жоспарлау шешімін, санитарлық-гигиеналық талаптарды ескере отырып, балалардың өмірі мен денсаулығын қорғауды қамтамасыз ететін өмір тіршілігі үшін қажетті жайлы жағдай жасалуы тиіс.

4.2.7 Интернаттық ұйымдардың ғимаратын жобалаған кезде қажеттілік пен ұйым бағытын ескере отырып, оған балалардың немесе қызметкерлердің тұрақты немесе уақытша келіп-кетуі үшін қажетті тұрғын орта мен жағдай жасау қарастырылуы тиіс.

4.2.8 Интернаттық ұйымдар ғимаратының аумағы және оның ішкі жоспарламасы топтың жас мөлшеріне сәйкес қажетті функционалдық аймақпен қамтамасыз етуді және келген тәрбиеленушілерді бөлуді ескере отырып жобалануы тиіс.

4.2.9 Ғимараттың қоршау конструкциялары үй-жайды ылғалдан қорғауды қамтамасыз етуі, ал сумен жабдықтау жүйесі мен канализация судың ағуына және ластануларға жол бермеуі тиіс.

4.2.10 Тәрбиеленушілер мен қызметкерлердің интернаттық ұйымдар үй-жайларына әдеттегі келіп-кету (тұру) үшін жасанды жарықтандыру мен табиғи инсоляция, сондай-ақ дыбыс өткізбеушілік сияқты жағдайлар жасалуы, сондай-ақ адамның денсаулығына залал келтіру қатеріне жол берілмеуі тиіс.

4.2.11 Ғимарат табиғат қорғау аймағын экологиялық қорғауды қоса алғанда, қоршаған ортаға кері әсер көрсетпеуі тиіс.

4.2.12 Интернаттық ұйымдардың ғимаратындағы және оның аумағындағы адамдар, оның ішінде мүмкіндігі шектеулі адамдар жүретін жолдар ыңғайлы және қауіпсіз болуы тиіс.

Ғимарат адамдар мен мүліктерді жарылыс салдарынан, сондай-ақ рұқсат берілмеген бөгде адамдардың кіруі мен байланысынан қорғаумен қамтамасыз етілуі тиіс.

4.2.13 Интернаттық ұйымдардың ғимараты энергия үнемдеу, сондай-ақ жылу сақтау: жылыту және салқындату, желдету және ауа баптау, сондай-ақ жарықтандыру жүйесінде жобалануы және жұмыс істеуі тиіс.

4.2.14 Интернаттық ұйымдардың ғимаратында ғимараттың қызмет етуінің есептік мерзіміне сәйкес табиғи ресурстарды тиімді пайдалану қамтамасыз етілуі тиіс.

4.2.15 Интернаттық ұйымдардың ғимараттарын жобалау кезеңінде объектінің Қазақстан Республикасының террористік тұрғыдан осал объектілерінің тізбесіне қатыстылығын анықтау және Террористік тұрғыдан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғалу жүйесіне қойылатын талаптарға сәйкес объектінің терроризмге қарсы қорғалуының тиісті жүйесін құру үшін шаралар қабылдау қажет. ***(Толықтырылды – ҚТҮКШІК 06.08.2019 ж. №121-НҚ бұйрық, ред.түзету).***

5 ЖҰМЫС СИПАТТАМАЛАРЫНА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

5.1 Негізгі ережелер

5.1.1 Интернаттық ұйымдардың ғимаратын жобалауды «Ғимараттар мен құрылыстардың, құрылыс материалдары мен бұйымдарының қауіпсіздігі туралы» техникалық регламентіне және жобалауға, салуға және пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін басқа да нормативтік-техникалық құжаттар талаптарына сәйкес жүзеге асыру керек.

5.1.2 Интернаттық ұйымдар мынадай түрлерге бөлінуі тиіс:

- а) мектеп-интернат;
- б) әскери мектеп-интернат;
- в) жалпы білім беру мектебінің жанындағы интернат;
- г) тірек мектебі жанындағы интернат (ресурстық орталық);
- д) көп балалы және жағдайы төмен отбасылардан шыққан балаларға арналған мектеп-интернат;
- е) санаторийлік мектеп-интернат.

5.1.3 Интернаттардың (оның ішінде мемлекеттік емес) сыйымдылығы педагогикалық құрылымның түрі мен типіне және интернаттық ұйымдардың белгілеуіне сәйкес белгіленеді.

Әскери мектеп-интернаттардың, тірек мектебінің жанындағы интернаттардың (ресурстық орталық), көп балалы және аз қамтамасыз етілген отбасылардан шыққан балаларға арналған мектеп-интернаттардың жобалық шешімдерін әрбір нақты жағдайда, білім берудің ұсынылатын деңгейіне байланысты жүзеге асыру қажет.

5.1.4 Интернаттық ұйымдардың құрылысына жер телімін беру, ғимараттарды (жекелеген үй-жайларды) пайдалануға енгізу, мекеменің жобалық қуаттылығын арттыру немесе олардың саласын өзгерту, сондай-ақ оның нәтижесінде өндіріс қуаты артатын немесе көлемі ұлғаятын, инженерлік инфрақұрылымы өзгертін реконструкциялауға, жаңғыртуға, күрделі жөндеуге жобалау құжаттамасына, тамақтандыруға, білім беру процесін ұйымдастыруға, тәрбиеленушілердің тұруына байланысты қызметтер Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен келісуге жатады.

5.1.5 Мемлекеттік емес интернаттарда білім беру деңгейіне байланысты Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына қайшы келмейтін қосымша қызмет түрлерін көрсету үшін ғимараттардың (үй-жайлардың) және/немесе функционалдық аймақтардың орналастырылуын қарастыруға жол беріледі.

5.1.6 Интернаттардың құрылымын жасақтау кезінде алты жастан бастап, тәрбиеленушілерге білім берудің төмендегідей деңгейлерін ескеру қажет:

- а) бастапқы білім (Б);
- б) негізгі орта білім (БН);
- в) жалпы орта білім (жалпы орта білім, техникалық және кәсіптік білім) (БНО);
- г) негізгі орта және жалпы орта білім (НО);
- д) жалпы орта білім (О);
- е) лицей (Л).

5.1.7 Ғимарат қабаттылығы, инженерлік жабдыққа қойылатын талаптарды және басқа да жалпы, соның ішінде өртке қарсы талаптарды өрт қауіпсіздігі бойынша нормативтік құжаттарға, сондай-ақ «Ғимараттар мен құрылыстардың, құрылыс материалдары мен бұйымдарының қауіпсіздігі туралы» техникалық регламентінің талаптарына сәйкес болуы керек.

5.1.8 Интернаттағы тәрбиеленушілер саны олардың жобалау сыйымдылығынан аспау қажет.

5.1.9 Интернаттар бейімделген ғимараттарда орналасқан жағдайда үй-жайлар құрамы мен олардың ауданы интернат түрінің, тәрбиеленушілердің саны мен жасының, сыныптар саны ескеріле отырып, осы нормалар мен ҚР ҚН 3.02-11 талаптарына сәйкес айқындалады.

5.1.10 Интернаттарды жобалау нормативтік құжаттарда белгіленген азаматтық қорғаныстың инженерлік-техникалық шаралар талаптарын сақтай отырып жүзеге асырылады.

5.1.11 Интернаттағы балалар жүретін үй-жайларды жердің үстіндегі қабаттарға орналастыру қажет.

5.1.12 Оқу кешенінің жоспарлау шешімі әр сынып үшін жеке оқу үй-жайының, жекелеген оқу бөлмелері мен зертханалардың, жалпы мақсаттық үй-жайлардың болуын қамтамасыз ету қажет.

5.1.13 Интернаттардағы жалпы білім беру арнауындағы, қонақ, ойын, ортақ бөлмелердің жоспарлануы демалуға, өзара араласуға, ортақ мерекелерді өткізуге, ойнауға, тәрбиеленушілердің ойыншықтары мен шығармашылық бұйымдарын сақтауға арналған үй-жайлардың орналастырылуын, тәрбиелеуші немесе тәрбиелеуші-ата-ана жұмыс орнының ұйымдастырылуын қарастыру қажет.

5.1.14 Шуыл (сорғы қондырғылары орналасқан бойлер орналасатын бөлме, өндірістік үй-жайлар, жөндеу шеберханалары, сорғы бөлімшесі бар суыту камералары, желдету камералары, компрессор орналасатын бөлме, оқу-өндірістік шеберханалар және т. б.) шығып тұратын үй-жайларды жатын бөлмелердің, оқу және медициналық үй-жайлардың үстіңгі және астыңғы жағына шектестіріп орналастыруға жол берілмейді.

Интернат үй-жайларындағы рұқсат берілетін шуыл деңгейін ҚР ҚН 2.04-02 сәйкес қабылдау қажет.

5.1.15 Үй-жайларды әрлеу үшін қауіпсіздігін растайтын құжаттары бар құрылыс материалдары пайдаланылуы тиіс.

5.2 Ғимараттардың сенімділігі мен орнықтылығын қамтамасыз ету бойынша талаптар

5.2.1 Конструкциялардың механикалық беріктігі мен орнықтылығы талаптарын орындауды қамтамасыз ету үшін ғимарат өзінің қасиетін осы нормалар және болжамды қызмет ету мерзімінің бойында тиісті нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес сақтауы тиіс.

5.2.2 Ғимараттың сенімділігі мен орнықтылығын қамтамасыз ету мақсатында механикалық қауіпсіздік жобаланып отырған бүкіл көтергіш конструкциялар мен олардың

элементтерін талдау негізінде жүзеге асырылуы тиіс.

5.2.3 Материалдарды, конструкциялар мен құрылыс жұмыстарының технологиясын жөндеу жұмыстарына, техникалық қызмет көрсетудің ең төменгі кезекті шығындарын қамтамасыз етуді ескере отырып, қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес таңдау керек.

5.2.4 Конструкциялар мен бөлшектер ҚР ҚН 2.01-01 сәйкес ылғалдың, төмен температураның, агрессивті ортаның, биологиялық және басқа да қолайсыз факторлардың ықтимал әсерлеріне төзімді материалдардан орындалуы керек.

Қажет жағдайда ғимараттың көтергіш және қоршау конструкцияларының қалыңдығына жауын-шашын, еріген қар, топырақ суларының кіруіне, сондай-ақ сыртқы қоршау конструкцияларында жиналатын ылғалдың жол берілмейтін мөлшерінің түзілуіне қарсы тиісті шаралар қолға алынуы тиіс. Қолданыстағы нормативтік құжаттардың талаптарына сәйкес қажетті қорғайтын құрамдар мен жабындар қолданылуы тиіс.

5.2.5 Ғимарат негіздерінің шөгуі біркелкі болмағанда және басқа да пайдалану әсері кезінде жиналмалы элементтердің түйіспелі қосылуы мен қатпарлы конструкциялар температуралық-ылғалдық деформация мен күштің әсеріне есептелуі тиіс. Нығыздайтын және қымтайтын материалдар кері температура, ылғалдың әсері болған уақытта серпімділік және адгезиялық қасиеттерін сақтауы тиіс, сонымен қатар ультракүлгін сәулелік әсерінен төзімді болуы керек. Бітейтін материалдар қорғаныс материалдарымен және олардың түйісу жерлерінде конструкциялардың қорғаныс-декорациялық жабындарымен үйлесімді болуы тиіс.

5.2.6 Тексеру, техникалық қызмет көрсету, жөндеу және ауыстыру үшін жабдыққа, арматураға және ғимараттың инженерлік жүйе аспаптарына қол жеткізу мүмкіндігі қамтамасыз етілуі тиіс.

Жобалау кезінде конструкциялар қозғалуы мүмкін болғанда, олардың жұмыс қабілеті мақсатында қондырғылар мен құбырлардың бекітілуін қарастыру қажет.

5.2.7 Ғимараттардың қоршау және көтергіш конструкциялары қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес қабылдануы тиіс.

5.2.8 Ғимараттардың құрылысын геологиялық жағдайы күрделі, сейсмикалық әсерді, толығуды, аяздан ісінуді қоса есептегенде, шөгуге және топырақтың басқа да жылжуына ұшырайтын аудандарда жүргізген уақытта жобалауды нормативтік құжаттарда белгіленген талаптарға сәйкес жүргізуді және де төмендегілерді ескеру керек:

а) ғимараттардың іргетастары топырақтың физика-механикалық сипаттамаларының, құрылыс алаңдарындағы гидрогеологиялық режим сипаттамаларының, сонымен қатар топырақ пен жерасты суларының іргетастары мен жерасты инженерлік тораптарға қатысты агрессивтілігін ескере отырып жобалау, ғимарат элементтерінің астындағы негіздердің қажетінше біркелкі шөгуін қамтамасыз ету керек;

б) конструкциялар нақты бір құрылыс алаңы жағдайында олардың тиімділігі мен экономикалық орындылығын ескере отырып қабылдануы тиіс;

в) инженерлік коммуникацияларды іске қосу негіздің ықтимал деформациясын өтеу қажеттілігін ескере отырып орындалуы тиіс.

5.2.9 Интернат ғимараттары элементтерінің конструктивтік шешімдері әртүрлі конструктивтік схемалардың негізінде ғимараттың және оның жекелеген конструктивтік

элементтерінің беріктілік, қаттылық, орнықтылық талаптарының орындалуын қамтамасыз ету қажет. Мұндайда әрекеттегі нормативтік құжаттардың талаптарына сәйкес жайлы тұру талаптарымен түсіндірілетін жоғарғы қабаттар аражабындарының тербеліс параметрлеріне шектеулердің қойылуы қамтамасыз етілуі тиіс.

5.3 Өрт қауіпсіздігі бойынша талаптар

5.3.1 Интернаттық ғимараттардың өрт қауіпсіздігі «Өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар» техникалық регламентінің, ҚР ҚН 2.02-02 және Қазақстан Республикасы аумағындағы қолданыстағы басқа да нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес болуы тиіс.

Интернаттар аумағының жоспарлануы және ғимараттар мен құрылыстардың көлемдік-жоспарлық шешімдері ҚР ҚН 3.01-01, сондай-ақ қолданыстағы нормативтік құжаттардың талаптарына сай келуі тиіс.

5.3.2 Жолдар, көлік өтетін жолдар, ғимарат пен өрт сөндіретін су көзіне көлікпен жақындайтын жолдар, сонымен қатар өрт сөндіретін жабдықтар мен құралдарға жақындайтын жолдар ашық болуы тиіс.

Көлік өтетін жолдардың бойына көлік құралдарының, оның ішінде өрт сөндіру машиналарының қозғалысына кедергі келтіретін құрылыстарды тұрғызуға жол берілмейді.

5.3.3 Өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін эвакуациялық шығатын жерлер саны ғимараттан көшіруге есептелетін уақыттан, сондай-ақ шығатын жерлердің шектеулілігін ескерумен қаралады.

5.3.4 Тұрғын ұяшықтар жайлары қоғамдық ғимараттарға нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес блоктарға орналастырылуы тиіс.

5.3.5 Тұрғын ұяшықтардың жатын үй-жайларындағы қабырғалар мен төбелер жанбайтын материалдармен қапталуы тиіс.

5.3.6 Эвакуациялау жолдарын, сонымен қатар зал үй-жайларын әрлеу үшін пайдаланылатын декоративтік-әрлеу материалдарының (қабырғалар, төбе және еден жабындары үшін) өрт қауіп санатын «Өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар» техникалық регламентіне сәйкес қабылдау қажет.

5.3.7 Интернаттық ғимараттардың ішінде сауна салуға жол берілмейді.

5.3.8 Баспалдақ торларында ғимарат айналасының аумағына сыртқа шығатын жолдары болуы керек.

5.3.9 Барлық типтегі баспалдақ торларының есіктерін, сондай-ақ түтінге қарсы желдеткіші бар үй-жайлардың есіктерін түтін өткізбейтін етіп жобалау керек.

5.3.10 Дәліздердің арасын өртке қарсы қалқандармен бөлу керек.

5.3.11 Жатын үй-жайларын, тамақтану блоктарын, спорт залдарын және дене шынықтыру-сауықтыру үй-жайларын арасы өртке қарсы аражабындармен, қабырғалармен және қалқандармен бөлінген ғимарат блоктарында немесе бөліктерінде орналастыру қажет.

5.3.12 Дәліздердің енін эвакуациялау жолының езі аз енін қамтамасыз ете отырып, есіктердің эвакуациялау бағыты бойынша қабылдау қажет.

5.3.13 Ағаш өңдеу шеберханасы мен металл мен ағаш өңдеу шеберханасынан бірден сыртқа шығатын қосымша есікті қарастыру қажет.

5.3.14 Киім сақтайтын үй-жайларды түтін шығару жүйесімен жабдықтау қажет.

5.3.15 Функционалдық мақсаты бойынша біріктірілген үй-жайлар кешенін (спорт залы, бассейн, асхана, өндірістік шеберханалар) бөлек эвакуациялық шығу есіктерімен қамтамасыз ету қажет.

5.3.16 Эвакуациялау есіктері бытырап орналасуы керек.

5.3.17 Нормативтік белгіленген уақытта эвакуациялау мүмкін болмаған жағдайда, өртке қауіпсіз аймақтар қамтамасыз етілуі тиіс.

Үй-жайдың ең алшақ нүктесінен өртке қауіпсіз аймаққа дейінгі шекті жол берілетін арақашықтық эвакуациялаудың нормативтік белгіленген уақыт аралығында жете алатындай болуы тиіс.

5.3.18 Өткелмен біріктірілетін ғимараттардың (корпустардың) отқа төзімділік дәрежесі әртүрлі болғанда, өтпелердің қоршау конструкцияларының отқа төзімділік дәрежесі жоғары ғимарат конструкцияларына қойылатын талаптарға сай келуі керек.

5.3.19 Үй-жайларда орналасатын автоматты өрт сигналын ҚР ҚН 3.02-11 сәйкес қарастыру қажет.

5.3.20 Автономды өрт хабарлағыштарды орнатқан уақытта қолданыстағы қауіпсіздік техникасы, еңбек қорғау және гигиеналық қауіпсіздік нормаларының талаптарын орындау керек.

5.3.21 Интернаттық ғимараттар ҚР ҚН 2.02-02 талаптарына және Қазақстан Республикасында қолданылатын басқа да нормативтік құжаттарға сәйкес өрт туралы хабарландыру құралдарымен жабдықталуы қажет.

5.3.22 Электр жабдығы, керек-жарақтар және олардың жұмысы от тұтану көздері ретінде әлеуетті мүмкіншілігін азайтатындай орнатылуы тиіс.

5.3.23 Интернаттарда негізгі өтпелер мен баспалдақтар сызығы бойының апатты жарықтандырылуын қарастыру қажет.

5.3.24 Инженерлік қондырғыларды басқарудың автоматтандырылған жүйесін орнату қажеттілігі мен диспетчерлеу қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес белгіленеді.

5.3.25 Өртке қарсы клапандарды қашықтықтан басқаруды және ауыстырып-қосқыштарды электр қозғалтқыштар мен клапандардың электр жетектері орналасқан жерден қарастыру керек.

5.4 Ғимаратты пайдалану барысында адам денсаулығын сақтауды қамтамасыз ету бойынша талаптар

5.4.1 Жер теліміне қойылатын талаптар

5.4.1.1 Интернаттарды оқшауланған және құрылысқа қолайлы, ҚР ҚН 3.01-01 және осы құрылыс нормаларының талаптарына сәйкес келетін жер телімдеріне орналастыру қажет.

5.4.1.2 Интернаттық ғимараттарды жобалау қала құрылысының ахуалын, әлеуметтік жағдайды, осы ғимараттарды нақты жер телімін таңдау бойынша болжанған ауданда орналастырудың әлеуметтік салдарын бағалау жөніндегі жұмыстың жоба алдындағы кезеңін орындау арқылы жүзеге асырылуы тиіс.

5.4.1.3 Интернат орналасатын жер телімі шу мен ауаның ластану көздері болуы мүмкін көлік магистральдарын, өнеркәсіптік, коммуналдық және басқа да ұйымдардан қашық, еңістері беткі сулардың ағылуын қамтамасыз ететін тегіс, қауіпсіз қоршау конструкциясын қолдану периметрі бойынша қоршалуы, көлік жақындайтын жолы ыңғайлы болуы керек.

5.4.1.4 Интернаттарды жобалау кезінде олардың мақсатына, ғимарат интерьерінің табиғатпен үйлесуіне, оқу және тұрғын үй-жайлары кеңістігінің трансформациялануына, декоративтік мүсіннің пайдаланылуына және т.б. байланысты функционалдық блок кеңістіктерінің әртүрлі түсіндірілуіне қол жеткізу қажет.

5.4.1.5 Интернаттарды санитарлық-қорғаныс аймақтарға орналастыруға жол берілмейді.

5.4.1.6 Интернат аумағы арқылы санитарлық-техникалық көркейту мен ұйымды электр қуатымен қамтуға арналмаған инженерлік коммуникациялар (сумен қамту, су бұру, жылумен қамту, электр қуатымен қамту) өтпеуі тиіс.

5.4.1.7 Интернат аумағының көгалдандырылуы жер телімі аймақтарының шекарасы арасында санитарлық-қорғаныс бөгет функциясын атқаруы қажет.

5.4.1.8 Интернаттардың жер телімдерінің жоспарлық ұйымдастырылуын жобалау кезінде қауіпсіздік, ақпараттандырылу талаптарын және тәрбиеленушілердің жайлылығына қойылатын талаптарды ескеру қажет.

5.4.1.9 Сыныптар мен жатын бөлмелердің терезелерін сыртқы шуыл көздерінен барынша қорғалған жақтан орналастыру керек.

5.4.1.10 Өзге функционалдық мақсатты ғимараттар мен құрылыстардан санитарлық алшақтық ҚР ҚН 3.01-01 және қолданыстағы нормативтік құжаттардың талаптарына сәйкес қабылдану қажет.

5.4.1.11 Интернаттың жер телімінде жоспарлы орналастырылған үй-жайлардың жарықтандырылуын және инсоляциясының қолайлы шарттарын қамтамасыз ету қажет.

5.4.1.12 Интернат аумағында онымен функционалдық қатысы жоқ объектілерді орналастыруға жол берілмейді.

5.4.1.13 Интернат бүкіл периметрінің аумағы бойынша қоршалуы керек.

5.4.1.14 Интернат аумағы келесідей негізгі функционалдық аймақтарға бөлінуі тиіс:

- а) оқу-тәжірибелік;
- б) дене шынықтыру-спорттық;
- в) алғашқы әскери дайындық;
- г) демалыс;
- д) шаруашылық.

5.4.1.15 Функционалдық аймақтардың өзара орналасуы процестердің технологиялылығын, жекелеген аймақтардың ғимараттардағы үй-жайлардың топтарымен және өзара байланысуын қамтамасыз етуі тиіс.

5.4.1.16 Функционалдық аймақтардың құрамы мен нормативтік көрсеткіштері, олардың ауданы, жоспарлық ұйымдастырылуы, интернат алаңының қондырғылары ҚР ҚН 3.02-11 және қолданыстағы нормативтік құжаттарға сәйкес қарастырылады.

5.4.1.17 Аумақтардың функционалдық аймақтары жаяу жүргінші өткелдерімен және велосипедпен, роликті конькиймен, скейтбордпен, шаңғымен жүретін алаңдармен байланысты болуы тиіс.

5.4.1.18 Орнатылатын дене шынықтыру-спорт және ойын жабдықтары, спорт құрал-жабдықтары санитарлық нормалар мен қолданыстағы нормативтік құжаттардың талаптарына сәйкес келуі тиіс.

5.4.1.19 Дене шынықтыру-спорт және ойын аймақтарының жабдыкталуы тәрбиеленушілердің жас ерекшеліктеріне сәйкес келуі тиіс (конструкциясы мен көлемі жағынан). Жабдық пен жекелеген құрылыстардың конструкциялары берік бекітілген, су өткізбейтін, тазаланатын болуы шарт.

5.4.1.20 Дене шынықтыру-спорт аймағы жасыл желектер жолағымен немесе қоршаудың басқа түрімен қоршалуы тиіс.

5.4.1.21 Интернат аумағындағы дене шынықтыру-спорт алаңдары, дене шынықтыру-спорт құрылыстары спорт және дене шынықтыру-сауықтыру ғимараттары мен құрылыстарының жобалануына қойылатын талаптарды белгілейтін нормативтік құжаттарға сәйкес жабдықталады.

5.4.1.22 Шаруашылық аймақ тамақтану блогының үй-жайына кіретін жақта орналасып, үсті асфальтпен қапталып, көлік жақындай алатын бөлек жол болуы керек. Көлік жақындай алатын бөлек жол интернаттың дене шынықтыру-спорт алаңдарына қарай жасалған жаяу жүргінші жолақтарымен қиылыспауы керек.

5.4.1.23 Интернаттар жер телімдерінің көлемі олардың жобалау сыйымдылығына байланысты ҚР ҚН 3.01-01 талаптарына сәйкес қабылданады.

5.4.1.24 Оқу-тәжірибелік, дене шынықтыру-спорт аймақтарының, демалыс аймақтарының жасыл желектері, жер телімдердің айналасындағы бұталардан жасалған қоршаулар мен шарбақтар көгалдандыру ауданына енгізілуі тиіс.

5.4.1.25 Рекреациялық аулалардың аумағы тегіс, шаңы жоқ болуы керек (ұсақталған тас, шлак немесе ірі түйіршік тас төсеуге жол берілмейді).

5.4.1.26 Интернаттарды жылу өткізгіштермен қосылған жеке тұрғызылған ғимараттарға орналастыру керек.

5.4.1.27 Интернат объектілері құрамы мен мазмұны жағынан оның қауіпсіз қызмет етуін қамтамасыз ететін сәулет-құрылыс, санитарлық-гигиеналық және басқа да нормативтік құжаттарға сәйкес келетін көп мақсатты кешендерге орналастырылады.

5.4.1.28 Ауылдық жерлердегі интернаттардың тұрғын ұяшықтары коттедждік типтегі аз қабатты үйлерге орналастырылады.

5.4.1.29 Интернаттардың тұрғын және оқу кешендері арасындағы арақашықтық жергілікті қала құрылысының ахуалын ескере отырып, қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес айқындалады.

5.4.1.30 Интернаттардың барлық функционалдық аймақтары үшін ғимараттарға қарай өрт сөндіру машиналары жақындай алатын жолдарды, жер телімдеріне кіретін және шығатын жолдарды, шаруашылық құрылыстарға, қоқыс жиналатын алаңдарға

жақындайтын жолдарды, ғимаратты айналып өту мүмкіндігін, сонымен қатар автокөліктер мен өзге де көлік құралдарына арналған ашық тұрақтарды ҚР ҚН 3.01-01 талаптарына және қолданыстағы нормативтік құжаттарға сәйкес қарастыру қажет. Ғимараттарға қарай жақындайтын жолдардың беті қатты болуы тиіс.

5.4.1.31 Ауылдық мектеп-интернаттарда орталық канализация жүйесі болмаған жағдайда, адам және көлік жүретін жолдар мен жасанды жарықтандыру бар сырттағы дәретханаларды қарастыру қажет.

5.4.1.32 Интернат аумағының шегіне немесе оның маңайына автокөліктерді және басқа да техникаға арналған тұрақтарды орналастыруды ҚР ҚН 3.01-01 және қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес қарастыру қажет.

5.4.1.33 Интернат аумағы біркелкі және шашыраңқы жарықтандырылуы керек.

5.4.2 Ғимараттардың, функционалдық топтар мен үй-жайлардың көлемдік-жоспарлық шешімдері

5.4.2.1 Оқу кешендерінің ғимараттары мен үй-жайларының функционалдық мақсаты мен құрамы

5.4.2.1.1 Функционалдық топтардың жиынтығы, интернаттың оқу тобының құрамы мен үй-жайларының ауданы олардың түрі мен типтеріне, педагогикалық құрылымына және мақсатына сәйкес келуі тиіс.

5.4.2.1.2 Интернаттардың оқу кешені үй-жайларының құрамына оқу жайы мен жалпы мектептік топтар кіруі тиіс.

5.4.2.1.3 Интернаттардың функционалдық топтары үй-жайларының құрамы, жоспарлық ұйымдастырылуы, жабдықталуы және нормативтік көрсеткіштері ҚР ҚН 3.02-11 сәйкес және осы нормативтік құжатты ескере отырып қабылданады.

5.4.2.1.4 Оқу кешені үй-жайлары жекелеген топтарының өзара орналасуы олардың өзара және аумақтың тиісті аймақтарымен функционалдық байланысуын қамтамасыз етуі қажет.

5.4.2.1.5 Оқу үй-жайларын оқу секцияларына оқушылардың жас мөлшеріне байланысты бөлінген топтарына қарай топтастыру қажет. Оқу секцияларының құрамында оқу сыныптары мен санитарлық тораптарды қарастыру қажет. Оқу секцияларына әртүрлі жас мөлшеріне байланысты бөлінген топтардың оқушылары өте алмауы тиіс.

5.4.2.1.6 Оқу үй-жайларының ауданы оқушылар (оқушыларға қажетті жиһаздың орналастырылуы) мен педагогика қызметкеріне арналған жұмыс аймақтарының бөлінуін, көрнекі құралдар, техникалық оқу құралдары орналасатын кеңістікті, оқушылардың қозғалыс белсенділігіне арналған аймақты қамтамасыз ету және білім беру мекемелерінің құрамы мен ауданына қойылатын талаптарды белгілейтін қолданыстағы құрылыс нормаларына сәйкес келуі керек.

5.4.2.1.7 Оқу кешенінің үй-жайлары арасында рекреациялық үй-жайларды қарастыру қажет.

5.4.2.2 Тұрғын кешендер ғимараттары және үй-жайлардың функционалдық мақсаты мен құрамы

5.4.2.2.1 Интернаттар тұрғын кешені ғимаратының құрамында төмендегідей функционалдық топтар мен үй-жайларды қарастыру қажет: вестибюльдік, әкімшілік, тұрғын ұяшықтар, жалпы тәрбие беру мақсатындағы, асханалары бар тамақтану блоктары, шаруашылық-қойма, медициналық пункттер, демалысқа арналған үй-жайлар, санитарлық-тұрмыстық үй-жайлар, сонымен қатар сабаққа дайындалатын және ойнайтын үй-жайлар ретінде қызмет атқаратын оқу-ойын бөлмелері.

5.4.2.2.2 Үй-жайлардың әртүрлі топтары орналасатын мекеме олардың функционалдық байланысын және тұрғын үй-жайларының дыбыстық оқшаулануын қамтамасыз ету қажет.

5.4.2.2.3 Киім ілетін шкафтарды сабаққа дайындалатын үй-жайда орнатуға жол берілмейді.

5.4.2.2.4 Интернаттық ғимараттарға кіреберіс жерлерге қызметкерлер мен келушілерге арналған киім сақтайтын орындарды, қол жуғыштар бар санитарлық тораптарды орналастыру қажет.

5.4.2.2.5 Киім сақтайтын орындар бастауыш, негізгі және жоғарғы сынып тәрбиеленушілеріне жеке-жеке бөлініп, оқшау орналасуы тиіс.

5.4.2.2.6 Директор бөлмесін рекреациялық аула жақсы көрінетіндей, бейнебақылау жүйесімен қамтамасыз етілген тәрбиеші бөлмесінің қасына орналастыру керек.

Қабылдау бөлмесін директор бөлмесінің жанында қарастыру керек.

5.4.2.2.7 Кір төсек-орынды өткізіп, тазасын алатын үй-жайлар бөлек және есіктері (терезелері) де екі бөлек болуы тиіс.

Терезелері бар кір төсек-орынды өткізетін шлюздер кір жуатын бөлмеге қарай ашылуы керек. Кір жуатын бөлмеге кіретін есіктерді топтық ұяшықтар мен тамақтану блоктарының үй-жайларына кіретін есіктерге қарама-қарсы орналастыруға жол берілмейді.

5.4.2.2.8 Қол жуатын орындар мен душтарды киім ауыстыратын үй-жай арқылы өтетін жолдар бар, бойлерлердің қасына, өтпе жел тимейтін жерге орналастыру қажет. Қабырғаларды міндетті түрде тақтайшамен қаптау қажет.

5.4.2.2.9 Тәрбиеленушілердің тұруына арналған үй-жайлар тұрғын ұяшық принципі бойынша жобаланады.

5.4.2.2.10 Тұрғын секциялар өтпелі болмауы тиіс.

5.4.2.2.11 Тұрғын ұяшықтар бөлмелерін шығысқа, оңтүстікке және оңтүстік шығысқа қарату керек.

5.4.2.2.12 Қызмет көрсетуші құрамның және басқа тұлғалардың интернат ғимаратында тұруына жол берілмейді, онда бойдақ мамандар мен отбасылы мұғалімдерге арналған пәтерлер жобалануы болуы мүмкін.

5.4.2.2.13 Коменданттың қызметтік пәтерін интернат маңында орналастырған кезде интернат аумағының көрінуін қамтамасыз ете отырып, оқу аймағынан оқшау орналастыруды қарастыру керек.

5.4.2.2.14 Тәрбиеленушілерге арналған тұрғын ұяшықтарындағы жатын бөлмелер жиһазға қойылатын талаптарға сәйкес қатты және жұмсақ жиһазбен қамтамасыз етіледі.

5.4.2.2.15 Тұрғын ұяшықтар:

а) ұлдар мен қыздарға арналған оқшауланған тұрғын бөлмелелерден;
б) тәрбиелеуші бөлмесінен;
в) кептіретін шкафтары бар киім ауыстыратын үй-жайдан;
г) жеке және маусымдық заттар сақталатын қоймалардан;
е) тазалайтын құралдар сақталатын қоймалардан;
ж) ұлдар мен қыздарға арналған тұрғын бөлмелер жанындағы санитарлық блоктардан тұруы тиіс. Әрбір санитарлық блок шлюзде қол жуғышы, душ орнатылған ваннасы және аяқты ваннасы бар оқшауланған дәретханадан тұруы тиіс.

5.4.2.2.16 Ыстық су келетін, желдетілетін, сөрелермен және кептіруге арналған құралдармен жабдықталған киім мен аяқ киімді кептіруге арналған бөлмелер киім ілетін жерге жақын қарастырылуы тиіс.

5.4.2.2.17 Ойын бөлмелері тәрбиеленушілерді жас мөлшері бойынша топтау арқылы тұрғын үй кешенінің бірінші қабатында қарастырылады.

5.4.2.2.18 Тәрбиешілер бөлмелерін тұрғын ұяшықтардың үй-жайлары мен күндіз келетін тәрбиеленушілердің әрбір тобының бөлмелері арасына (қонақ бөлме және рекреация) орналастыру керек.

5.4.2.2.19 Қызмет көрсетуші құрамның (тәрбиешілердің) киімдерін ауыстыруға арналған үй-жай, сондай-ақ әрбір қабаттағы күндізгі және түнгі тәрбиешілерге арналған бөлмелер тұрғын ұяшықтар қабаттарында қарастырылуы қажет.

5.4.2.2.20 Тәрбиеленушілердің отбасылық тәртіппен тұру ерекшелігіне байланысты ас әзірлеу ас әзірлеу бөлмесінде жүргізіледі, ал тамақтану тәртібі тұрғын ұяшыққа көшіріледі.

5.4.2.2.21 Әрбір тәрбиеленуші оның көлеміне сәйкес тұруға арналған орынмен қамтамасыз етіледі.

Тұрғын ұяшық жайларындағы жиһаздар тәрбиеленушілердің жас ерекшеліктеріне сәйкес келуі тиіс.

5.4.2.2.22 Интернаттардағы тұрғын үй-жайлар стационарлық төсектермен, балалардың жеке заттары, жеке гигиена құралдары, киім мен аяқ киімі сақталатын шкафтармен және тумбалармен жабдықталады. Тумба мен орындық саны үй-жайда тұратын балалардың санына сәйкес болуы тиіс.

5.4.2.2.23 Жатын үй-жайларының габариттері төсектерді ең аз алшақтықта орналастыруды ескере отырып қарастырылуы тиіс.

5.4.2.2.24 Интернат ғимараттарына кіреберістерде тәрбиеленушілер туыстарымен кездесетін қонақ бөлмелерді қарастыру қажет.

5.4.2.2.25 Спорт залдан (спорт залдарынан) басқа жүзу бассейні, тренажерлық зал қарастырылуы мүмкін.

5.4.2.2.26 Асхана жайларын (тамақтану залдары, ас әзірлейтін өндірістік бөлме және санитарлық-тұрмыстық үй-жайлар) жер телімдеріне жеке шығатын жерлерге орналастыру қажет.

Ас әзірлейтін өндірістік солтүстікке, солтүстік шығысқа, тамақтану залдарын оңтүстікке және оңтүстік шығысқа қарату қажет.

5.4.2.2.27 Асханаға кіретін және шығатын жерде қарама-қарсы келушілер болмауы тиіс. Үй-жайдың көлемі немесе колонналар арасындағы қашықтық тамақтануға арналған үстелдердің орналасуымен анықталады.

5.4.2.2.28 Ас үй жайларының алаңдары тамақтану кәсіпорындарын технологиялық нормативтерге сәйкес жобалаған кезде нақтыланады.

5.4.2.2.29 Тамақтану блогының құрылысы, жабдықталуы, мазмұны ҚР ҚН 3.02-21 талаптарына сай келуі тиіс.

5.4.2.2.30 Ауылдық интернаттарда (негізгі орта және жалпы орта білімнің берілуімен) тамақтанудың ұйымдастырылуына қойылатын талаптар қалалық интернаттардағыдай.

5.4.2.2.31 Интернаттық ғимараттарында профилактикалық медициналық тексеру жүргізу үшін медициналық пункттерді (үй-жайларды) қарастыру қажет. Медициналық пункттердің құрамы мен ауданы денсаулық сақтау және білім органдарымен келісіледі.

5.4.2.2.32 Медициналық үй-жайларды оқшауланған блоктарда орналастыру қажет. Медициналық пункттер қабылдау-карантин бөлімшелерінен, оқшаулағыштардан және дәрігерлік-емдеу бөлмелерінен тұруы тиіс.

5.4.2.2.33 Оқшаулағыштар медициналық пункттердің қалған үй-жайларынан қол жуығыштармен бар шлюздермен бөлінеді және олардың жер телімдеріне шығатын бөлек есіктері болуы керек.

5.4.2.2.34 Кезекші медбикелердің бөлмелерін оқшаулағыш палаталардың қасына орналастыру керек және олардың дәліздерден кіретін бөлек есіктері болуы керек.

5.4.2.2.35 Дәрігер бөлмелерінің ауданы бір шкаф пен бір кушетканың (зембілдің) еркін қойылу мүмкіндігін қамтамасыз ету қажет.

5.4.2.2.36 Негізгі орталықтандырылған санитарлық тораптарды рекреациялық аулалардың және рекреациялық залдардың жанына орналастыру қажет. Оның үстіне, тұрғын кешендер корпусының әр қабатында бекіткіштері жоқ есіктермен жабдықталған, ұлдар мен қыздарға арналған бөлек кабиналары бар санитарлық тораптар қарастырылуы керек.

5.4.2.2.37 Тәрбиелеушілер мен қызметкерлер үшін жеке санитарлық торап бөлу керек.

5.4.2.2.38 Санитарлық тораптарға кіретін есіктерді тұрғын ұяшықтардың үй-жайларына кіретін есіктерге қарама-қарсы немесе жанына орналастыру керек. Санитарлық торапқа баратын жолды үнемі (көлденең) желдетумен қамтамасыз етуге шлюздер арқылы жол беріледі.

5.4.2.2.39 Әр қабатта тазалайтын құралдарды сақтап, өңдеуге, дезинфекциялау құралдарын дайындауға арналған үй-жайлар қарастырылуы тиіс.

5.4.2.2.40 Тәрбиеленушілерге арналған санитарлық тораптардағы унитаздар ашық кабиналарда орналасуы қажет. Кабиналардың арасы экран-арақабырғалармен бөлінуі керек. Қыздарға арналған санитарлық торап кабиналарының бірінде есік қарастырылуы тиіс.

5.4.3 Сәулет-жоспарлау элементтері

5.4.3.1 Есіктердің ені олар арқылы өтетін ең жоғарғы қарқынға сәйкес болуы тиіс.

Есіктердің бәрі эвакуациялау жолының бағыты бойынша ашылуы керек.

5.4.3.2 Шыныланған есіктерде соққыға берік материалдарды, не болмаса қорғайтын торларды қарастыру қажет.

5.4.3.3 Интернаттық ұйымдар үй-жайларын әрлеу қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына жауап беруі тиіс және жөндеуді ылғал әдіспен орындауға жол беріледі.

5.4.3.4 Интернаттардың үй-жайларын әрлеу үшін құрылыс кезінде пайдаланылатын материалдар жоғары сапалы болуы, заманауи эстетикалық талаптарға сай келуі, мемлекеттік техникалық реттеу жүйесінде сәйкестікті растау рәсімінен өтуі тиіс.

5.4.3.5 Таңдалған жарықтандыру тәсіліне (щетка, үстіңгі немесе топтастырылған) қарамастан, сабақ дайындайтын үй-жайларда жарықтың сол жаққа таралуын қамтамасыз ету қажет.

5.4.3.6 Интернаттардың негізгі жайларында тікелей табиғи жарықтандыру болады.

Шаруашылық, санитарлық-тұрмыстық мақсаттағы жайларды табиғи жарықтандырусыз жобалауға жол беріледі.

5.4.3.7 Табиғи жарықтандырудың қолжетімді коэффициенті қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес қабылдануы тиіс.

5.4.3.8 Жарық саңылауларын күннен қорғауды реттейтін құрылғылармен жабдықтау керек.

5.4.3.9 Оқу сабақтарын, тәрбиеленушілердің демалуына арналған жайларды, тұрғын ұяшықтар жайларын, оқшаулау палатасын көбінесе кеңістіктің оңтүстік жағына қарай бағдарлау керек.

5.4.3.10 Тұрғын, оқу, бос уақытты өткізетін үй-жайларға жиһаздың қойылуы, күннен қорғайтын құрылғылар мен декоративтік өсімдіктердің орналастырылуы күн жарығының барынша пайдаланылуына, сондай-ақ жарықтың үй-жайларға біркелкі түсуіне кедергі келтірмеуі тиіс.

5.4.4 Қатты тұрмыстық қалдықтарды шығару

5.4.4.1 Қоқыс шығару жүйесін таңдау елді мекенде қалыптасқан қызмет көрсетуді ескере отырып, қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес анықталады.

5.4.4.2 Қоқыс салғыш конструкциясы қоқыс салғыш жабдығының жұмыс қабілетін, дінгектің түтін, газ, су өткізбеу қабілетін, сонымен қатар тұрғын үй және қоғамдық ғимараттардағы қоқыс салғыштарды жобалау жөніндегі қолданыстағы нормативтік құжаттардың талаптарына сәйкес қауіпсіз пайдаланылу шарттарын қамтамасыз ету қажет.

5.4.4.3 Қоқыс салғыштарды қолданыстағы нормативтік нормаларға және тұрғын қорының техникалық пайдаланылу нормаларына сәйкес пайдалану қажет.

5.4.4.4 Қоқыс салғышпен жабдықталмаған интернат ғимараттары үшін осы аумақтағы тұрмыстық қалдықтарды жинау нормаларын ескере отырып, санитарлық-

эпидемиологиялық талаптарға сәйкес қоқыс жинайтын және сақтайтын арнайы жабдықталған үсті жабық немесе ашық алаңдарды қарастыру қажет.

5.4.4.5 Қоқыс салатын контейнерлер саны ҚР ҚН 3.01-01 талаптарына сәйкес анықталады.

5.4.5 Пайдалану сипаттамалары

5.4.5.1 Интернаттар құрылысы объектісінің жобаларында техникалық пайдалануға қойылатын талаптарды қарастыру керек, оны құрастыру кезінде қолданыстағы нормативтік құжаттарды басшылыққа алу қажет.

5.4.5.2 Интернаттық ғимараттарды олардың функционалдық қызметіне байланысы жоқ мақсатқа пайдалануға жол берілмейді.

5.4.5.3 Ғимараттар арасындағы өртке қарсы бөліністер материалдар мен жабдықтарды жинау үшін, сондай-ақ көліктер қоятын тұрақтар ретінде пайдаланылмауы керек.

5.4.5.4 Интернаттық ұйымдар аумағында от тұтатуға, қоқыстарды жағуға және ас үй ошақтарын орнатуға жол берілмейді.

5.4.5.5 Интернаттық ғимараттарда:

а) үй-жайлардың қайта жоспарлауын құрылыс нормаларынан ауытқып жүргізуге;
б) эвакуациялау жолдарының (рекреация, баспалдақ торларының, фойе, вестибюльдердің, дәліздердің және т.с.с.) қабырғалары мен төбелерін әрлеу үшін жанатын материалдарды пайдалануға;

в) адамдар жүретін үй-жайлардың, баспалдақ торларының, дәліздердің, холдардың және вестибюльдердің терезелеріне торлар, жалюздер және сол сияқты алынбайтын күннен қорғап тұратын, декоративтік, сәулет құрылғыларын орнатуға;

г) дәліздерді баспалдақ клеткаларымен біріктіретін есік саңылауларындағы есіктерді шығаруға;

д) эвакуациялық шығатын есіктердің пайдалану жағдайын бұзуға жол берілмейді.

5.4.5.6 Эвакуациялық өткелдерді, шығатын жерлерді, дәліздерді, тамбурлар мен баспалдақтарды қандай-да бір заттармен және қондырғылармен бөгемеу керек.

5.4.5.7 Эвакуациялау есіктерінде «Өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар» техникалық регламентінің талаптарына сәйкес нұсқама беретін және көрсеткіш қауіпсіздік белгілер болуы тиіс.

5.4.5.8 Баспалдақ клеткаларының, дәліздердің, тамбурлар мен холдардың есіктері дөңес жерлерінен нығыздалып, сондай-ақ өздігінен жабылу құрылғыларымен жарақталуы керек.

5.4.5.9 Тұрғын ұяшықтар үй-жайына, асхана мен басқа да үй-жайларға жиһаздар мен қондырғыларды орналастырғанда, олар адамдарды көшіруге және өрт сөндіру құралдарын кіргізуге кедергі келтірмеуі тиіс.

5.4.5.10 Жиһазды жөндеу кезінде оның көлемі сақталып, Қазақстан Республикасында қолдануға жол берілген әрлеу материалдары мен бояулар қолданылуы тиіс.

5.4.5.11 Шатыр үй-жайларының есту терезелерін шынылау және жабық жағдайда ұстау керек.

5.4.5.12 Сыртқы өрт баспалдақтарын, баспалдақтарды – жиналмалы басқыштар мен қоршауларды ғимарат шатырында ақаусыз жағдайда ұстау керек.

5.5 Инженерлік жабдықтар

5.5.1 Сумен қамту және канализация

5.5.1.1 Интернаттық ғимараттарда суық, өртке қарсы, ыстық сумен қамту, канализация, суағар ішкі жүйелерін қарастыру және ҚР ҚН 4.01-01 және оларды ҚР ҚН 4.01-03 талаптарына сай жобалау керек.

5.5.1.2 Интернаттардың қайта салынған, реконструкцияланған және қолданыстағы ғимараттар қоғамдық ғимараттарға, құрылыстарға қойылатын талаптарға сәйкес су құбырымен, канализациямен, орталықтандырылған суық, ыстық сумен, атап айтқанда шаруашылық-ауыз сумен қамтумен және су бөлумен жабдықталуы тиіс.

Жеке сумен қамту көзі болған жағдайда, ол сумен қамту көздеріне қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптарға сәйкес келуі тиіс.

5.5.1.3 Ауыз су сапасы ауыз сумен қамтитын орталықтандырылған жүйенің су сапасына белгіленген талаптарға сәйкес болуы тиіс.

5.5.1.4 Ішуге, ас әзірлеуге немесе ванна қабылдауға, болмаса тамақ, медициналық немесе фармацевтік өнімдерді өңдеуге арналған судың берілуін қамтамасыз ететін сантехникалық құрылғыларға тек ауыз су пайдаланылуы тиіс.

5.5.1.5 Құрамында май бар ағындылар ағызылатын тамақтану блоктары мен үй-жайларға ағын суларды жергілікті тазалайтын қондырғылардың (май ұстап қалғыштар) орнатылуын қарастыру қажет.

5.5.1.6 Орталықтандырылған канализациялық тазалау құрылыстары болмаған жағдайда, ағын су жергілікті тазалау құрылыстарының жүйесіне бұрылады.

Тамақ өнімдері сақталып, өңделетін және тамақ әзірленетін үй-жайларға, медициналық арнаудағы үй-жайларға канализация тіреуіштері мен құбырлардың орнатылуына жол берілмейді.

5.5.1.7 Сорғыға арналған үй-жай немесе жүктелетін сорғының айналасындағы қоршалған кеңістік дренаждалған және қатып қалудан қорғалған болуы тиіс.

5.5.2 Жылыту және желдету

5.5.2.1 Интернаттарды жылытуды, желдетуді және ауасын бабына келтіруді ҚР ҚН 4.02-01, ҚР ҚН 3.02-11, ҚР ҚН 4.02-05, ҚР ҚН 4.02-04 қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес қарастыру қажет.

5.5.2.2 Орталық жылумен қамту жүйелеріне қосылатын ғимараттар мен құрылыстар жылу есептеу аспаптарымен жабдықталуы керек.

5.5.2.3 Үй-жайдағы ауа температурасы үй-жайдың мақсатына байланысты саралануы тиіс.

5.5.2.4 Сыртқы жылу желілерін ҚР ҚН 4.02-04 талаптарына сәйкес жобалау керек.

5.5.2.5 Интернаттық ұйымдардың жылыту жүйелері үй-жай ауасының бүкіл жылыту кезеңі аралығында біркелкі жылуын қамтамасыз етуі тиіс.

5.5.2.6 Жылыту және желдету жүйелері, ғимарат конструкциясы барлық үй-жайда оңтайлы микроклиматты, ауаның қажетті сапасын қамтамасыз етуі тиіс.

5.5.2.7 Механикалық қозғағышы бар ауа кіру немесе орталықтандырылмаған ауа кіру желдеткішін жобалаған кезде ауаның табиғи жолмен сорылуын қарастыру қажет.

5.5.2.8 Ауаны тарту-сору жүйелерінің жабдықтарын, сондай-ақ ауа өткізгішті таңдаған, орналастырған және монтаждаған кезде ҚР ҚН 4.02-01 және санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау қажет.

5.5.2.9 Табиғи жолмен желдетілетін жалпы пайдаланылатын үй-жайлар мен тұрғын бөлмелердегі герметикалық бүркемелермен жарақталған терезелер таза ауаның келуін қамтамасыз ететін желдетілу мүмкіндігімен жобалануы тиіс.

5.5.2.10 Металл пластик терезелер фрамугтар, желкөздер немесе күрделі ашылу құрылғылары арқылы орнатылады.

5.5.3 Электр техникалық құрылғылар

5.5.3.1 Интернаттық ғимараттарда электр техникалық құралдарды ҚР ҚН 2.02-02, ҚР ҚН 2.04-01 сондай-ақ қолданыстағы нормативтік құжаттарға сәйкес қарастыру қажет.

5.5.3.2 Мектеп-интернаттар корпустарындағы электр техникалық құрылғыларды (оның ішінде байланыс жүйелерін) ҚР ҚН 3.02-11 талаптарына сәйкес қарастыру қажет.

5.5.3.3 Барлық үй-жайларда штепсельді розеткаларды орналастыру қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес анықталады.

5.5.3.4 Электрлік сағаттар мен электр қоңырауларды (сигналдық электр сағаттармен басқарылатын) орнату үй-жайдың мақсатына сәйкес қарастырылуы тиіс.

5.5.4 Жасанды жарықтандыру

5.5.4.1 Интернаттық үй-жайлардың жарықтандырылуын ҚР ҚН 2.04-01 қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес жобалау қажет.

5.5.4.2 Нормативтік табиғи жарық жеткіліксіз болғанда, сабақ дайындайтын үй-жайлардың қосымша жасанды жарықпен жарықтандырылуын қарастыру қажет.

5.5.4.3 Жасанды жарық көздері қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына, білім беру мекемелері үй-жайларының жасанды жарықтандырылу нормаларына сәйкес үй-жайлардың біркелкі және жеткілікті жарықтандырылуын қамтамасыз етуі тиіс.

5.5.4.4 Жұмыс орнындағы жарық ағынының алдыңғы және артқы бағытына жол берілмейді.

5.5.4.5 Үй-жайларды жасанды жарықтандыру үшін бір типті шамдар қолданылады.

5.5.4.6 Интернаттардың негізгі үй-жайларын жасанды жарықтандыруды ҚР ҚН 2.04-01 бойынша қабылдау қажет.

5.5.4.7 Оқу үй-жайларындағы электр шырақтарға төмендегідей талаптар қойылады:

а) электр шырақтар жарық түсетін терезе ойықтарына (оқушылардың көру бағытына) параллель тұтас немесе үзік жолақтар түрінде орналасады. Бұл жағдайда шырақ қатарларының бөлек қосылуы көзделеді;

б) жарық беру кезінде жарығы шашыранды аспалы шырақтар пайдаланылуы керек;

в) жабық, төбе жағы сәл ашық немесе бедерлі электр шырақтар пайдаланылуы керек.

5.5.4.8 Үй-жай аймағында табиғи жарықтандырудың әртүрлі жағдайлары мен әртүрлі жұмыс тәртібі болған кезде, жарықтандыруды жеке басқаруды қарастыру қажет.

5.5.4.9 Спорт залдарының жарықтандырылуын жобалаған уақытта шырақтарды доп соққысынан қорғау үшін торшамен жабу керек.

5.5.4.10 Жабық бассейндерді жарықтандыру үшін шашырандыдан қорғаныс дәрежесі бар шырақтарды пайдаланған жөн.

5.5.4.11 Тәрбиеленушілердің тұрғын үй-жайлары мен оқшаулау палаталарында кезекші (түнгі уақыттағы) жарық берілуі қарастырылу керек.

5.5.4.12 Ғимаратқа әрбір кіреберісте немесе оның қасына шырақтар орнатылуы қажет.

5.6 Халықтың мүмкіндігі шектеулі топтары үшін қолжетімділікті қамтамасыз ету бойынша талаптар

5.6.1 Тірек-қозғалыс жүйесі бұзылған мүгедек балалардың бір мезгілде тұруына есептелген интернат ғимараттары ҚР ҚН 3.02-04 талаптарын ескере отырып және қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес жобаланады.

5.6.2 Жобалау құжаттамасында мүмкіндігі шектеулі топтар үшін қала құрылысы нормаларының талаптарын ескере отырып, жер телімінде кедергісіз, қауіпсіз әрі ыңғайлы жүріп-тұру жағдайларын жасау қарастырылуы қажет.

5.6.3 Мүмкіндігі шектеулі топтар үшін қолжетімді кеңістікті жоспарлау есебін құрастырған кезде қалыпты мүгедек арбасының көлемін және адам антропологиясын ескеру қажет.

5.6.4 Қоғамдық ғимарат жер телімдерінің аумағын мүмкіндігі шектеулі топтар үшін қолжетімділікті ескере отырып жобалау қажет. Жаяу жүргіншілерге арналған аймақтарда барлық ықтимал кедергілерді (көшедегі құрылғылар, жол белгілері, көрсеткіштер, өсімдіктер, қалқалар) барынша қауіпсіздендіру қажет.

5.6.5 Баспалдақтарға пандустар немесе көтергіш құрылғылар қоса орнатылуы қажет. Сыртқы баспалдақтар мен пандустарда тұтқалар бар кедергілер болуы керек. Пандустың үстіңгі бетін қыздыру, жаппа немесе қымтау құрылғыларының қажеттігі құрылыстың климаттық ауданына сәйкес белгіленеді.

5.7 Қоршаған ортаны қорғау

5.7.1 Ғимараттардың құрылысын жүргізу, реконструкциялау, консервациялау, бөлшектеу және бұзу жобаларын әзірлеген кезде қоршаған ортаға келтірілетін жол берілетін антропогендік жүктеменің нормативтері ескерілуі, қоршаған ортаның ластануының алдын алу, жою шаралары, сондай-ақ қалдықтардың шығарылу тәсілдері

қарастырылуы, қоршаған ортаның қорғалуына, табиғи ортаның қалпына келтірілуіне септігін тигізетін ең үздік қолжетімді техникалық әдістер, ресурстарды үнемдейтін, аз қалдықты, қалдықсыз технологиялар пайдаланылуы тиіс.

5.7.2 Ғимараттарды орналастыру кезінде объектілерді пайдаланудың жақын және қашық экологиялық, экономикалық, демографиялық және басқа да салдарларды ескере отырып және қолайлы қоршаған ортаны, биологиялық, ландшафтық сан алуандықты сақтау басымдығынан ауытқымай, қоршаған ортаны қорғау саласындағы талаптардың орындалуы қамтамасыз етілуі тиіс.

5.7.3 Ландшафтық жоспарларда су, топырақ, биологиялық сан алуандық, энергетикалық ресурстар, ауа сапасы, жабайы табиғаттың ашық кеңістіктері сияқты мемлекет ресурстарының және қоғам мүддесіне сай басқа да табиғат ресурстарының орынды жолмен сақталуы қарастырылуы керек.

5.7.4 Жер телімінің ландшафтын жобалаған уақытта ландшафтың табиғи жолмен даму шартын ескеру керек.

5.7.5 Ағаштарды отырғызған уақытта климат жағдайларын, топырақтың түрін, жауын-шашын мөлшерін, желдің бағытын, өсімдіктердің күтілуін, балалар мен қызметшілер қауіпсіздігін ескеру қажет.

5.7.6 Ғимараттардың, құрылыстардың және өзге де объектілердің құрылысын, реконструкциялауды, консервациялауды, бөлшектеуді және бұзуды жобалаған уақытта қоршаған ортаны қорғау бойынша жоспарланатын іс-шаралардың құнын азайтуға, болмаса жобалау жұмыстарын бекітілген жобадан алып тастауға тыйым салынады.

6 ЭНЕРГИЯ ҮНЕМДЕУ ЖӘНЕ ТАБИҒИ РЕСУРСТАРДЫ ҰТЫМДЫ ПАЙДАЛАНУ БОЙЫНША ТАЛАПТАР

6.1 Энергияны тұтынуды азайту бойынша талаптар

6.1.1 Интернаттардың энергетика ресурстарын қысқарту, ғимараттар мен құрылыстардағы жылу шығынын азайту энергетикалық ресурстарды тиімді пайдалану мен үнемдеуге бағытталған қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес орындалуы тиіс.

6.1.2 Ғимараттардың инженерлік жүйелері егер орталықтандырылған болса, жылу энергиясын, ыстық және суық суды, электр энергия мен газды есептеу аспаптарымен жарақталуы тиіс.

6.1.3 Жобалау кезінде ғимараттың жарық түсетін бағыттарға қарай дұрыс қаратылуын қарастыру қажет. Ғимаратты дұрыс бағдарлау қыс мезгіліндегі жылудың өз ретімен сақталуына, ал жаз мезгілінде салқындауына септігін тигізіп, үй-жайлардың инсоляциясын қамтамасыз етуі тиіс.

6.1.4 Жылудың тиімді пайдаланылуын қамтамасыз ету үшін ғимараттардың қоршау конструкциялары энергия үнемдейтін материалдардың пайдаланылуымен орындалуы тиіс.

6.1.5 Энергия үнемдеу мақсатында ғимарат жылу оқшаулағышпен және желдеткішпен қамтамасыз етілуі қажет.

6.1.6 Ғимараттардың энергетикалық тиімділігін жетілдірген уақытта климаттық және жергілікті жағдай, сондай-ақ үй-жайлар ішіндегі климаттық жағдай назарға алынып, сондай-ақ экономикалық тиімділік ескерілуі керек. Мұндай шаралар ғимараттардың өзге техникалық талаптарына, сондай-ақ жалпы қолжетімділігіне, қауіпсіздігіне және мақсатты пайдаланылуына әсер етпеуі керек.

6.1.7 Ғимараттарға тиімділігі жоғары баламалы жүйелерді орнату мүмкіндігін (техникалық, экологиялық және экономикалық) қарастыру қажет.

6.1.8 Жүйелік талаптар, егер техникалық, экономикалық және функционалдық жағынан кемінде жылыту жүйелері; ыстық сумен қамту; ауа баптау жүйелері; ірі көлемді желдету жүйелері немесе осы жүйелердің үйлесімі үшін орынды болса ғана қолданылуы тиіс.

6.2 Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану

6.2.1 Интернаттық ұйымдар ғимаратын жобалаған кезде шикізаттың, материалдардың және энергия тасушылардың үнемді шығындалуын, ресурстардың екінші рет пайдаланылуын және қалдықтардың кәдеге асырылуын қамтамасыз ететін технологияларды қолдану қажет.

6.2.2 Тұтынылатын суды азайту, айналымды және қайта-кезекті пайдалану жүйелерінде су пайдалануды арттыру, су тұтынуды қысқарту, өнім бермейтін шығындар, су шығынын азайту, ластанған ағын судың тасталуын азайту және тоқтату, ағын суларды тазалау, олардан құнды заттарды алу және т. б. сияқты су ресурстарын тиімді пайдалану шараларын ескеру қажет.

6.2.3 Қоршаған ортаға шекті жол берілетін жүктемені ескеру, зиянды қалдықтардың алдын алудың, жоюдың және оларды зарарсыздандырудың сенімді және тиімді шараларын, ресурстарды үнемдейтін, аз қалдықты, қалдықсыз технологиялар мен өндірістердің енгізілуін қарастыру қажет.

6.2.4 Топырақ эрозиясына және құрылыстың маңайына немесе ішіне тұрып қалған судың жиналуына жол бермеу үшін барлық жер телімдері тегістелуі тиіс.

ӘОЖ 727.1.011.(083.74)

МСЖ 91.040.10; 91.040.30

Түйінді сөздер: жалпы білім беру мектебінің жанындағы интернат, жалпы типтегі мектеп-интернат, әскери мектеп-интернат, орта білім жүйесін ұйымдастыру, интернаттарды жобалау.

БЕЛГІ ҮШІН

СОДЕРЖАНИЕ

ВВЕДЕНИЕ.....	IV
1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ.....	1
2 НОРМАТИВНЫЕ ССЫЛКИ.....	1
3 ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ.....	2
4 ЦЕЛЬ И ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ.....	3
4.1 Цель нормативных требований.....	3
4.2 Функциональные требования.....	3
5 ТРЕБОВАНИЯ К РАБОЧИМ ХАРАКТЕРИСТИКАМ.....	4
5.1 Основные положения.....	4
5.2 Требования по обеспечению надежности и устойчивости зданий.....	6
5.3 Требования по пожарной безопасности.....	8
5.4 Требования по обеспечению охраны здоровья людей в процессе эксплуатации.....	10
5.4.1 Требования к участку.....	10
5.4.2 Объемно-планировочные решения зданий, функциональных групп и помещений.....	12
5.4.2.1 Функциональное назначение, состав зданий и помещений учебных комплексов.....	12
5.4.2.2 Функциональное назначение, состав зданий и помещений жилых комплексов.....	13
5.4.3 Архитектурно-планировочные элементы.....	16
5.4.4 Удаление твердых бытовых отходов.....	16
5.4.5 Эксплуатационные характеристики.....	17
5.5 Инженерное оборудование.....	18
5.5.1 Водоснабжение и канализация.....	18
5.5.2 Отопление и вентиляция.....	19
5.5.3 Электротехнические устройства.....	19
5.5.4 Искусственное освещение.....	20
5.6 Требования по обеспечению доступности для маломобильных групп населения.....	20
5.7 Охрана окружающей среды.....	21
6 ТРЕБОВАНИЯ ПО ЭНЕРГОСБЕРЕЖЕНИЮ И РАЦИОНАЛЬНОМУ ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ.....	22
6.1 Требования по сокращению энергопотребления.....	22
6.2 Рациональное использование природных ресурсов.....	22

ВВЕДЕНИЕ

Настоящий документ разработан в рамках реформы нормативной базы строительной сферы Республики Казахстан в соответствии с параметрическим методом нормирования, ориентированного на интеграцию строительной отрасли в региональную и мировую социально-экономическую системы.

Настоящие строительные нормы содержат:

- цель нормативных требований;
- функциональные требования;
- требования к рабочим характеристикам.

Настоящие СН РК «Здания интернатных организаций» являются одним из нормативных документов, входящих в доказательную базу технического регламента «О безопасности зданий и сооружений, строительных материалов и изделий» и направлены на устранение технических барьеров в области строительства.

Настоящие строительные нормы разработаны в соответствии с требованиями нормативных правовых актов в строительстве, действующих на территории Республики Казахстан.

Приемлемые решения и параметры выполнения требований данных строительных норм приведены в СП РК «Здания интернатных организаций».

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

ЗДАНИЯ ИНТЕРНАТНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ

BOARDING SCHOOL BUILDINGS

Дата введения - 2015-07-01

1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ

1.1 Настоящие строительные нормы устанавливают основные требования к планировке территории, объемно-планировочным и конструктивным решениям, функциональным группам, инженерному обеспечению, пожарной безопасности зданий интернатных организаций.

1.2 Требования настоящих строительных норм должны соблюдаться юридическими и физическими лицами независимо от формы собственности, органами государственного управления в области архитектуры, градостроительства и строительства при проектировании, строительстве, расширении, техническом перевооружении, модернизации, реконструкции, капитальном ремонте и эксплуатации зданий интернатных организаций.

1.3 Требования настоящих норм не распространяются на объекты общеобразовательных учреждений, а также на дома и интернаты для детей-инвалидов.

2* НОРМАТИВНЫЕ ССЫЛКИ

Для применения настоящих строительных норм необходимы следующие нормативные документы:

Требования к организации антитеррористической защиты объектов, уязвимых в террористическом отношении, утвержденные постановлением Правительства Республики Казахстан от 6 мая 2021 года № 305.

Правила устройства электроустановок, утвержденные приказом Министра энергетики Республики Казахстан от 20 марта 2015 года № 230.

Санитарные правила «Санитарно-эпидемиологические требования к дошкольным организациям и домам ребенка», утвержденные приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан от 9 июля 2021 года № ҚР ДСМ-59.

Санитарные правила «Санитарно-эпидемиологические требования к объектам образования», утвержденные приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан от 5 августа 2021 года № ҚР ДСМ-76.

Технический регламент «Общие требования к пожарной безопасности», утвержденный приказом Министра по чрезвычайным ситуациям Республики Казахстан от 17 августа 2021 года № 405.

Технический регламент «О безопасности зданий и сооружений, строительных материалов и изделий», утвержденный приказом Министра индустрии и инфраструктурного развития Республики Казахстан от 9 июня 2023 года № 435.

СН РК 2.01-01-2013 Защита строительных конструкций от коррозии.

СН РК 2.02-02-2023 Пожарная автоматика зданий и сооружений.

СН РК 2.04-01-2011 Естественное и искусственное освещение.

СН РК 2.04-02-2011 Защита от шума.

СН РК 3.01-01-2013 Градостроительство. Планировка и застройка городских и сельских населенных пунктов.

СН РК 3.02-11-2011 Общеобразовательные учреждения.

СН РК 3.02-21-2011 Объекты общественного питания.

СН РК 3.02-04-2012 Дома и интернаты для детей-инвалидов.

СН РК 4.01-01-2011 Внутренний водопровод и канализация зданий и сооружений.

СН РК 4.01-03-2013 Наружные сети и сооружения водоснабжения и канализации.

СН РК 4.02-01-2011 Отопление, вентиляция и кондиционирование воздуха.

СН РК 4.02-04-2013 Тепловые сети.

СН РК 4.02-05-2013 Котельные установки.

Примечание - При пользовании настоящим государственным нормативом целесообразно проверить действие ссылочных документов по информационным каталогам «Перечень нормативных правовых актов и нормативных технических документов в области архитектуры, градостроительства и строительства, действующих на территории Республики Казахстан», «Каталог национальных стандартов и национальных классификаторов технико-экономической информации РК» и «Каталог межгосударственных стандартов», составляемым ежегодно по состоянию на текущий год, и соответствующим ежемесячно издаваемым информационным бюллетеням - журналам и информационным указателям стандартов, опубликованным в текущем году. Если ссылочный документ заменен (изменен), то при пользовании настоящим нормативом следует руководствоваться замененным (измененным) стандартом, если ссылочный документ отменен без замены, то положение, в котором дана ссылка на него, применяется в части, не затрагивающей эту ссылку.
(Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 06.08.2019 г. №121-НК)

3* ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

В настоящих строительных нормах применяются следующие термины с соответствующими определениями *(Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 06.08.2019 г. №121-НК)*:

3.1 Интернат при общеобразовательной школе: Организация для обеспечения права на получение среднего образования детьми, проживающими в населенных пунктах, не имеющих соответствующих общеобразовательных школ, а также оказания помощи малообеспеченным, многодетным, неблагополучным семьям в обучении и воспитании их детей.

3.2 Интернатные организации: Организации образования, обеспечивающие

государственные гарантии прав на образование определенных категорий лиц с предоставлением места проживания.

3.3 Школа-интернат: Организация системы среднего образования, обеспечивающая государственные гарантии прав на образование детей из многодетных и малообеспеченных семей, детей-сирот и детей, оставшихся без попечения родителей, одиноких матерей (отцов) и нуждающихся в общественном воспитании по условиям жизни, труда, состояния здоровья родителей или лиц, их заменяющих, с предоставлением места проживания.

3.4 Жилая секция школы-интерната: Планировочный элемент, функционально объединяющий жилые комнаты и помещения общего пользования, предназначенные для размещения одной или нескольких групп учащихся.

3.5 Санаторная школа-интернат: Организация системы среднего образования, обеспечивающая государственные гарантии прав на образование и проведение лечебно-профилактических мероприятий, направленных на предупреждение развития локального туберкулеза у детей и подростков, инфицированных туберкулезом из очагов туберкулезной инфекции и полное клиническое выздоровление их с малыми и затихающими формами туберкулеза с предоставлением места проживания.

3.6 Интернат при опорной школе (ресурсный центр): Целостная образовательная система, интегрирующая имеющиеся кадровые, материально-технические, научно-методические ресурсы входящих в него школ, дошкольных учреждений, профессиональных лицеев, оздоровительно-спортивных комплексов, культурно-досуговых центров, сельскохозяйственных лабораторий и мастерских, обеспечивая тем самым качество образовательного процесса в малокомплектной школе.

4 ЦЕЛЬ И ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ

4.1 Цель нормативных требований

Целью нормативных требований является обеспечение безопасности при проектировании и эксплуатации зданий интернатных организаций для защиты жизни, здоровья людей, создания психологически комфортных условий для детей и персонала, проживания (пребывания), питания, воспитания, обучения, а также медицинского и административно-бытового обслуживания детей, с учетом пожарных, санитарно-гигиенических, эргономических требований, надежности и устойчивости конструкций, охране окружающей среды, энергоэффективности и рационального использования природных ресурсов.

4.2 Функциональные требования

4.2.1 Здание интернатных организаций, его конструкции, элементы и основания должны выдерживать сочетание предполагаемых нагрузок и воздействий, которые они могут испытывать во время строительства, реконструкции и эксплуатации.

4.2.2 Здание интернатных организаций должно быть спроектировано и построено таким образом, чтобы обеспечивалась возможность предотвращения возникновения и распространения пожара, его опасных факторов, а в случае его возникновения - огнестойкость несущих конструкций на время эвакуации в безопасную зону людей, в том числе с ограниченными возможностями, и ликвидации пожара.

4.2.3 Внутренние инженерные системы здания интернатных организаций должны обеспечивать благоприятный микроклимат, включая температуру, влажность и скорость движения воздуха, а также теплоустойчивость ограждающих конструкций.

4.2.4 Внутренняя среда зданий интернатных организаций не должна оказывать недопустимое воздействие вредных факторов на людей при их проживании и пребывании в них в течение всего их срока службы.

4.2.5 Застройка территории должна создавать благоприятные условия для жизнедеятельности людей с учетом влияния на окружающую среду.

4.2.6 В зданиях интернатных организаций должны создаваться необходимые комфортные условия для жизнедеятельности, обеспечивающие защиту жизни и здоровья детей в процессе эксплуатации здания, с учетом благоустройства территории, архитектурно-планировочных решений, санитарно-гигиенических требований.

4.2.7 При проектировании зданий интернатных организаций должны быть предусмотрены необходимая жилая среда и условия для постоянного или временного пребывания детей и персонала с учетом потребностей и профиля организации.

4.2.8 Территория и внутренняя планировка зданий интернатных организаций должны проектироваться с учетом разделения потоков воспитанников согласно возрастным группам и обеспечения необходимыми функциональными зонами.

4.2.9 Ограждающие конструкции зданий должны обеспечить влагозащиту помещений, а системы водоснабжения и канализации не должны допускать утечек и загрязнений.

4.2.10 Искусственное освещение и естественная инсоляция помещений интернатных организаций, а также их звукоизоляция должны создавать условия для нормального пребывания (проживания) воспитанников и персонала, а также не допускать угрозы причинения вреда здоровью человека.

4.2.11 Здания не должны оказывать негативное воздействие на окружающую среду, включая экологическую защиту природоохранных зон.

4.2.12 Пути передвижения людей, в том числе с ограниченными возможностями, в здании интернатных организаций и по территории должны быть удобными и безопасными.

Здания должны обеспечить защиту людей и имущества от последствий взрывов, а также от несанкционированного проникновения и контактов посторонних лиц.

4.2.13 Здания интернатных организаций должны проектироваться и функционировать в режиме экономии энергии, а также сохранения тепла: систем отопления и охлаждения, вентиляции и кондиционирования воздуха, а также освещения.

4.2.14 В зданиях интернатных организаций должно обеспечиваться рациональное использование природных ресурсов в соответствии с расчетным сроком службы здания.

4.2.15 На этапе проектирования зданий интернатных организаций необходимо

определить относимость объекта к перечню объектов Республики Казахстан, уязвимых в террористическом отношении и принять меры для выстраивания соответствующей системы антитеррористической защиты объекта согласно Требованиям к системе антитеррористической защиты объектов, уязвимых в террористическом отношении. *(Дополнен – Приказ КДСиЖКХ от 06.08.2019 г. №121-НК, ред.правка)*

5 ТРЕБОВАНИЯ К РАБОЧИМ ХАРАКТЕРИСТИКАМ

5.1 Основные положения

5.1.1 Проектирование зданий интернатных организаций следует осуществлять в соответствии с требованиями технического регламента «О безопасности зданий и сооружений, строительных материалов и изделий», и другими нормативно-техническими документами, устанавливающими требования к проектированию, строительству и эксплуатации.

5.1.2 Интернатные организации должны подразделяться на следующие виды:

- а) школа-интернат;
- б) военная школа-интернат;
- в) интернат при общеобразовательной школе;
- г) интернат при опорной школе (ресурсный центр);
- д) школа-интернат для детей из многодетных и малообеспеченных семей;
- е) санаторная школа-интернат.

5.1.3 Вместимость интернатов (в том числе негосударственных) устанавливается в соответствии с видом и типом, педагогической структурой и назначением интернатных организаций.

Проектные решения военных школ-интернатов, интернатов при опорной школе (ресурсный центр), школ-интернатов для детей из многодетных и малообеспеченных семей следует осуществлять в зависимости от предоставляемых уровней образования в каждом конкретном случае.

5.1.4 Предоставление земельного участка под строительство интернатных организаций, ввод в эксплуатацию зданий (отдельных помещений), увеличение проектной мощности учреждений или их перепрофилирование, также проектная документация на реконструкцию, модернизацию, капитальный ремонт, при которых осуществляются расширение или увеличение мощности, изменение инженерной инфраструктуры, услуги, связанные с питанием, организацией образовательного процесса, проживанием воспитанников, подлежат согласованию в порядке, установленном законодательством Республики Казахстан.

5.1.5 В негосударственных интернатах допускается в зависимости от предоставляемых уровней образования предусматривать размещение зданий (помещений) и/или функциональных зон для оказания дополнительных видов услуг, не противоречащих требованиям законодательства Республики Казахстан.

5.1.6 При укомплектовании структуры интернатов необходимо учитывать следующие уровни образования для воспитанников, начиная с шести лет:

- а) начальное образование (Н);
- б) основное среднее образование (НО);
- в) общее среднее образование (общее среднее образование, техническое и профессиональное образование) (НОС);
- г) основное среднее и общее среднее образование (ОС);
- д) общее среднее образование (С);
- е) лицей (Л).

5.1.7 Этажность здания, требования к инженерному оборудованию и другие общие требования, в том числе противопожарные, следует принимать в соответствии с требованиями нормативных документов по пожарной безопасности и технического регламента «О безопасности зданий и сооружений, строительных материалов и изделий».

5.1.8 Количество воспитанников в интернатах не должно превышать их проектную вместимость.

5.1.9 При размещении интернатов в приспособленных зданиях набор помещений и их площади определяются в соответствии с требованиями настоящих норм и СН РК 3.02-11, исходя из вида интернатов, числа, возраста воспитанников, количества классов.

5.1.10 Проектирование интернатов осуществляется с учетом соблюдения требований инженерно-технических мероприятий гражданской обороны, установленные в нормативных документах.

5.1.11 Помещения для пребывания детей в интернатах следует размещать в надземных этажах.

5.1.12 Планировочное решение учебного комплекса должно обеспечивать наличие для каждого класса собственного учебного помещения, отдельных учебных кабинетов и лабораторий, помещений общего назначения.

5.1.13 Планировка комнат общевоспитательного назначения, гостиной, игровой, общей комнаты в интернатах должна предусматривать возможность размещения мебели для отдыха и общения, проведения общих праздников, занятий, игр, хранения игрушек, предметов творчества воспитанников, организацию рабочей зоны воспитателя или родителя-воспитателя.

5.1.14 Помещения, режим использования которых сопровождается шумом (бойлерные с насосными установками, производственные помещения, ремонтные мастерские, охлаждаемые камеры с насосным отделением, вентиляционные камеры, компрессорные, учебно-производственные мастерские и другие), не допускается размещать смежно над и под спальными комнатами, учебными и медицинскими помещениями.

Допустимые уровни шума в помещениях интернатов следует принимать в соответствии с СН РК 2.04-02.

5.1.15 Для отделки помещений должны использоваться строительные материалы, имеющие документы, подтверждающие их безопасность.

5.2 Требования по обеспечению надежности и устойчивости зданий

5.2.1 Для обеспечения выполнения требований механической прочности и устойчивости конструкции здания должны сохранять свои свойства согласно требованиям настоящих норм и соответствующих нормативных документов в течение предполагаемого срока службы.

5.2.2 В целях обеспечения надежности и устойчивости здания механическая безопасность должна осуществляться на основании анализа всей проектируемой несущей конструкции и ее элементов.

5.2.3 Материалы, конструкции и технологию строительных работ следует выбирать с учетом обеспечения минимальных последующих расходов на ремонт, техобслуживание, эксплуатацию в соответствии с требованиями действующих нормативных документов.

5.2.4 Конструкции и детали должны быть выполнены из материалов, обладающих стойкостью к возможным воздействиям влаги, низких температур, агрессивной среды, биологических и других неблагоприятных факторов согласно СН РК 2.01-01.

В необходимых случаях должны быть приняты соответствующие меры от проникновения дождевых, талых, грунтовых вод в толщу несущих и ограждающих конструкций здания, а также образования недопустимого количества конденсационной влаги в наружных ограждающих конструкциях. Должны применяться необходимые защитные составы и покрытия в соответствии с требованиями действующих нормативных документов.

5.2.5 При неравномерной осадке оснований и при других эксплуатационных воздействиях стыковые соединения сборных элементов и слоистые конструкции должны быть рассчитаны на восприятие температурно-влажностных деформаций и усилий. Уплотняющие и герметизирующие материалы должны сохранять упругие и адгезионные свойства при воздействии отрицательных температур, влаги, а также быть устойчивыми к ультрафиолетовым лучам. Герметизирующие материалы должны быть совместимыми с материалами защитных и защитно-декоративных покрытий конструкций в местах их сопряжения.

5.2.6 Следует обеспечить возможность доступа к оборудованию, арматуре и приборам инженерных систем здания, их соединениям для осмотра, технического обслуживания, ремонта и замены.

При проектировании следует предусмотреть закрепление оборудования и трубопроводов с целью их работоспособности при возможных перемещениях конструкций.

5.2.7 Ограждающие и несущие конструкции зданий должны приниматься в соответствии с требованиями соответствующих нормативных документов.

5.2.8 При строительстве зданий в районах со сложными геологическими условиями, подверженных сейсмическим воздействиям, подработке, просадкам и другим перемещениям грунта, включая морозное пучение, следует проектировать в соответствии с требованиями, установленными нормативными документами, а также учитывать:

а) фундаменты зданий должны быть запроектированы с учетом физико-механических характеристик грунтов, характеристик гидрогеологического режима на

площадках застройки, а также степени агрессивности грунтов, подземных вод по отношению к фундаментам и подземным инженерным сетям, также должны обеспечить необходимую равномерность осадка оснований под элементами здания;

б) конструкции должны приниматься с учетом их эффективной и экономической целесообразности в условиях конкретной площадки строительства;

в) вводы инженерных коммуникаций должны выполняться с учетом необходимости компенсации возможных деформаций основания.

5.2.9 Конструктивные решения элементов зданий интернатов на основе различных конструктивных схем должны обеспечивать соблюдение требований прочности, жесткости, устойчивости здания и его отдельных конструктивных элементов, при этом должны быть обеспечены ограничения на параметры колебаний перекрытий верхних этажей, обусловленные требованиями комфортности проживания в соответствии с требованиями действующих нормативных документов.

5.3 Требования по пожарной безопасности

5.3.1 Пожарная безопасность зданий интернатов должна соответствовать требованиям технического регламента «Общие требования к пожарной безопасности», СН РК 2.02-02 и других нормативных документов, действующих на территории Республики Казахстан.

Планировка территории интернатов, а также объемно-планировочные решения зданий и сооружений должны соответствовать противопожарным требованиям СН РК 3.01-01, а также требованиям действующих нормативных документов.

5.3.2 Дороги, проезды, подъезды к зданиям и пожарным источникам воды, а также доступы к пожарному инвентарю и оборудованию должны быть свободными.

Не допускается возведение сооружений вдоль проездов, создающих препятствия передвижению транспортных средств, в том числе пожарных машин.

5.3.3 Для обеспечения пожарной безопасности количество эвакуационных выходов предусматривается исходя из расчетного времени эвакуации из здания, а также с учетом блокировки выхода.

5.3.4 Помещения жилых ячеек должны быть размещены в блоках в соответствии с требованиями нормативных документов к общественным зданиям.

5.3.5 Облицовку стен и потолков в спальнях помещений жилых ячеек следует выполнять из негорючих материалов.

5.3.6 Класс пожарной опасности декоративно-отделочных материалов (для стен, потолков и покрытия полов), используемых для отделки путей эвакуации, а также зальных помещений (в зависимости от их вместимости) следует принимать согласно Техническому регламенту «Общие требования к пожарной безопасности».

5.3.7 Размещение сауны непосредственно в зданиях интернатов не допускается.

5.3.8 Лестничные клетки должны иметь выходы наружу на прилегающую к зданию территорию.

5.3.9 Двери лестничных клеток всех типов, а также двери помещений с принудительной противодымной вентиляцией следует проектировать дымонепроницаемыми.

5.3.10 Коридоры следует разделять противопожарными перегородками.

5.3.11 Спальные помещения, пищеблоки, спортивные залы и физкультурно-оздоровительные помещения следует размещать в блоках или частях здания, отделенных противопожарными перекрытиями, стенами, перегородками.

5.3.12 Ширину коридоров следует принимать с учетом открывания дверей по направлению эвакуации с обеспечением минимальной ширины эвакуационного пути.

5.3.13 Из мастерских по обработке древесины и комбинированной мастерской по обработке металла и древесины необходимо предусматривать дополнительный выход непосредственно наружу.

5.3.14 Помещения гардеробных необходимо оборудовать системой дымоудаления.

5.3.15 Комплексы помещений, объединенные по функциональному назначению (спортивный зал, бассейн, столовая, производственные мастерские), следует обеспечивать самостоятельными эвакуационными выходами.

5.3.16 Эвакуационные выходы должны располагаться рассредоточенно.

5.3.17 При невозможности обеспечить эвакуацию в течение нормативно установленного времени должны предусматриваться пожаробезопасные зоны.

Предельно допустимое расстояние от наиболее удаленной точки помещения в пожаробезопасную зону должно быть в пределах досягаемости в течение нормативно установленного времени эвакуации.

5.3.18 При разных степенях огнестойкости зданий (корпусов), соединяемых переходом, ограждающие конструкции переходов должны соответствовать требованиям, предъявляемым к конструкциям зданий более высокой степени огнестойкости.

5.3.19 Автоматическую пожарную сигнализацию следует предусматривать в помещениях согласно СН РК 3.02-11.

5.3.20 При проектировании и установке автономных пожарных извещателей следует выполнять требования действующих норм по технике безопасности, охране труда и гигиенической безопасности.

5.3.21 Здания интернатов необходимо оборудовать средствами оповещения людей о пожаре в соответствии с требованиями СН РК 2.02-02 и других нормативных документов, действующих на территории Республики Казахстан.

5.3.22 Электрическое оборудование, приспособления и их работа должны быть установлены таким образом, чтобы уменьшить их потенциальную возможность как источников возгорания.

5.3.23 В интернатах необходимо предусматривать аварийное освещение по линии основных переходов и на ступеньках лестниц.

5.3.24 Необходимость устройства автоматизированной системы управления инженерным оборудованием и диспетчеризацией устанавливается в соответствии с требованиями действующих нормативных документов.

5.3.25 Следует предусмотреть дистанционное управление противопожарными клапанами и переключателями по месту электродвигателей и электроприводов клапанов.

5.4 Требования по обеспечению охраны здоровья людей в процессе эксплуатации

5.4.1 Требования к участку

5.4.1.1 Интернаты следует размещать на обособленных и благоприятных для строительства земельных участках, соответствующих требованиям СН РК 3.01-01 и настоящих строительных норм.

5.4.1.2 Проектирование зданий интернатов должно осуществляться с выполнением предпроектного этапа работ по оценке градостроительной ситуации, социального климата, социальных последствий размещения этих зданий в предполагаемом районе, по выбору конкретного участка.

5.4.1.3 Земельный участок, на котором размещается интернат, должен быть удален от транспортных магистралей, промышленных, коммунальных и других организаций, которые могут служить источниками шума и загрязнения воздуха, должен иметь ровную поверхность с уклонами, обеспечивающими отвод поверхностных вод, огражден по периметру с использованием безопасной конструкции ограждения, иметь удобные подъездные пути.

5.4.1.4 При проектировании интернатов необходимо добиваться разнообразной трактовки пространств функциональных блоков в зависимости от их назначения, связи интерьеров здания с природой, трансформации пространств учебных и жилых помещений, применения декоративной скульптуры и т.д.

5.4.1.5 Не допускается размещение интернатов на территориях санитарно-защитных зон.

5.4.1.6 Через территорию интерната не должны проходить инженерные коммуникации (водоснабжения, водоотведения, теплоснабжения, электроснабжения), не предназначенные для санитарно-технического благоустройства и электроснабжения организации.

5.4.1.7 Озеленение территории интерната должно выполнять функцию санитарно-защитного барьера границ между зонами участка.

5.4.1.8 При проектировании планировочной организации земельных участков интернатов необходимо учитывать требования безопасности, информативности и комфорта обучающихся.

5.4.1.9 Окна классов и спален необходимо размещать со стороны, максимально защищенной от источников внешнего шума.

5.4.1.10 Санитарные разрывы от зданий и сооружений иного функционального назначения следует принимать в соответствии с требованиями СН РК 3.01-01 и действующих нормативных документов.

5.4.1.11 Планировочное размещение интерната на земельном участке должно обеспечивать благоприятные условия освещения и инсоляции помещений.

5.4.1.12 На территориях интернатов не допускается размещение объектов, функционально не связанных с ними.

5.4.1.13 Территории интернатов должны иметь ограждение по всему периметру.

5.4.1.14 На территориях интернатов должны выделяться следующие основные функциональные зоны:

- а) учебно-опытные;
- б) физкультурно-спортивные;
- в) начальной военной подготовки;
- г) отдыха;
- д) хозяйственные.

5.4.1.15 Взаимное расположение функциональных зон должно обеспечивать технологичность процессов, взаимосвязь отдельных зон с группами помещений в зданиях и между собой.

5.4.1.16 Состав и нормативные показатели функциональных зон, их площади, планировочная организация, оборудование площадок интернатов предусматривается в соответствии с СН РК 3.02-11 и действующими нормативными документами.

5.4.1.17 Функциональные зоны территории должны быть связаны пешеходными дорожками и площадками для катания на велосипедах, роликовых коньках, скейтбордах, ходьбы на лыжах.

5.4.1.18 Устанавливаемое физкультурно-спортивное и игровое оборудование, спортивный инвентарь должны соответствовать требованиям санитарных норм и действующих нормативных документов.

5.4.1.19 Оборудование игровых, физкультурно-спортивных зон должно соответствовать возрастным особенностям воспитанников (по конструкции и размерам). Конструкции оборудования и отдельных сооружений должны быть надежно закреплены, быть водостойкими, хорошо поддаваться очистке.

5.4.1.20 Физкультурно-спортивная зона должна быть ограждена полосой зеленых насаждений или другим видом ограждения.

5.4.1.21 Физкультурно-спортивные площадки и физкультурно-спортивные сооружения на территории интерната оборудуются в соответствии с нормативными документами, устанавливающими требования для проектирования спортивных, физкультурно-оздоровительных зданий и сооружений.

5.4.1.22 Хозяйственная зона должна располагаться со стороны входа в помещения пищеблока, иметь асфальтное покрытие и отдельный въезд. Подъезд не должен пересекать пешеходные дорожки к физкультурно-спортивным площадкам интерната, а также зону отдыха.

5.4.1.23 Размеры земельных участков интернатов в зависимости от их проектной вместимости принимаются в соответствии с требованиями СН РК 3.01-01.

5.4.1.24 В площади озеленения должны включаться площади зеленых насаждений учебно-опытных, физкультурно-спортивных зон, зон отдыха, защитных полос и изгородей из кустарников вокруг участков.

5.4.1.25 Территории рекреационных дворов должны иметь беспыльное и ровное покрытие (устройство покрытий из щебня, шлака или крупного гравия не допускается).

5.4.1.26 Интернаты следует размещать в отдельно стоящих зданиях, соединенных теплыми переходами.

5.4.1.27 Объекты интернатов могут размещаться в комплексах многоцелевого назначения по составу и содержанию, соответствующих архитектурно-строительным, санитарно-гигиеническим и другим нормативным требованиям, обеспечивающим безопасность их функционирования.

5.4.1.28 Жилые ячейки интернатов в сельской местности могут размещаться в малоэтажных домах коттеджного типа.

5.4.1.29 Расстояния между жилыми и учебными комплексами интернатов определяются в соответствии с требованиями действующих нормативных документов с учетом местной градостроительной ситуации.

5.4.1.30 Для всех функциональных зон интернатов необходимо предусматривать проезды для пожарных машин к зданиям, въезды и входы на участки, дорожки к хозяйственным постройкам, к площадкам для мусоросборников, возможность объезда вокруг здания, а также открытые стоянки для автомобилей и других транспортных средств согласно требованиям СН РК 3.01-01 и действующих нормативных документов. Подъезды к зданиям должны иметь твердое покрытие.

5.4.1.31 В сельских школах-интернатах при отсутствии центральной системы канализации следует предусматривать надворные туалеты, обеспеченные подходами, подъездами и искусственным освещением.

5.4.1.32 Размещение стоянок для автомобилей и иной техники в пределах территории интернатов или вблизи от них следует предусматривать в соответствии с требованиями СН РК 3.01-01 и действующих нормативных документов.

5.4.1.33 Освещение территорий интернатов должно быть равномерным и рассеянным.

5.4.2 Объемно-планировочные решения зданий, функциональных групп и помещений

5.4.2.1 Функциональное назначение, состав зданий и помещений учебных комплексов

5.4.2.1.1 Набор функциональных групп, состав и площади помещений учебной группы интернатов должны соответствовать их видам и типам, педагогической структуре и назначению.

5.4.2.1.2 Состав помещений учебного комплекса интернатов должен содержать учебную и общешкольную группы помещений.

5.4.2.1.3 Состав, планировочная организация, оборудование и нормативные показатели площадей помещений функциональных групп интернатов принимаются согласно СН РК 3.02-11, а также с учетом настоящего нормативного документа.

5.4.2.1.4 Взаимное расположение отдельных групп помещений учебного комплекса должно обеспечивать функциональную связь их между собой и соответствующими зонами территории.

5.4.2.1.5 Учебные помещения необходимо группировать в учебные секции по возрастным группам учащихся. В составе учебных секций следует предусматривать

учебные классы и санитарные узлы. Учебные секции должны быть непроходными для учащихся разных возрастных групп.

5.4.2.1.6 Площадь учебных помещений должна обеспечить выделение рабочих зон учащихся (размещение ученической мебели) и педагогического работника, пространство для размещения наглядных пособий, технических средств обучения, зону для двигательной активности учащихся, соответствующие действующим строительным нормам, устанавливающим требования к составу и площадям учреждений образования.

5.4.2.1.7 В составе помещений учебного комплекса следует предусматривать рекреационные помещения.

5.4.2.2 Функциональное назначение, состав зданий и помещений жилых комплексов

5.4.2.2.1 В составе зданий жилого комплекса интернатов следует предусматривать следующие функциональные группы и помещения: вестибюльные, административные, жилые ячейки, общеобразовательного назначения, пищеблоки со столовыми, хозяйственно-складские, медицинские пункты, помещения для отдыха, санитарно-бытовые помещения, учебно-игровые комнаты, служащие также помещениями для подготовки уроков и игр.

5.4.2.2.2 В учреждении размещение различных групп помещений должно обеспечивать их функциональную связь и звуковую изоляцию жилых помещений.

5.4.2.2.3 Гардеробы не допускается устраивать в помещениях для подготовки уроков.

5.4.2.2.4 При входах в здания интернатов необходимо располагать гардеробы для персонала и посетителей, санитарные узлы с умывальниками.

5.4.2.2.5 Гардеробные должны располагаться изолированно с зонированием, соответственно, для воспитанников начальной, основной и старшей школ.

5.4.2.2.6 Кабинет директора следует располагать рядом с кабинетами воспитателей, обеспечивая хороший обзор рекреационного двора, обеспеченный системой видеонаблюдения.

При кабинете директора должна предусматриваться приемная.

5.4.2.2.7 Помещения для сдачи грязного и получения чистого белья должны быть отдельными и иметь отдельные входы (окна).

Шлюзы с окнами для сдачи грязного белья должны открываться в сторону постирочных. Входы в постирочные не допускается устраивать против входов в помещения групповых ячеек и пищеблоков.

5.4.2.2.8 Умывальные и душевые следует размещать вблизи бойлеров с проходами через помещение для переодевания, исключая при этом возникновение сквозняков. Обязательна облицовка стен глазурованной плиткой.

5.4.2.2.9 Помещения, необходимые для проживания воспитанников, проектируются по принципу жилой ячейки.

5.4.2.2.10 Жилые секции не должны быть проходными.

5.4.2.2.11 Комнаты жилых ячеек следует ориентировать на восток, юг и юго-восток.

5.4.2.2.12 В зданиях интернатов проживание обслуживающего персонала и других лиц не допускается, исключением может быть проектирование квартир для холостых специалистов и семейных учителей.

5.4.2.2.13 При размещении служебной квартиры коменданта в пределах интерната следует предусмотреть изолированность от учебной зоны с обеспечением обзорности территории интерната.

5.4.2.2.14 Спальные комнаты в жилых ячейках для воспитанников обеспечивают твердой и мягкой мебелью в соответствии с требованиями, предъявляемыми к мебели.

5.4.2.2.15 Жилая ячейка должна состоять из:

- а) обособленных жилых комнат для мальчиков и девочек;
- б) комнаты воспитателя;
- в) помещения для переодевания с сушильными шкапами;
- г) кладовых для хранения личных и сезонных вещей;
- е) кладовых для хранения уборочного инвентаря;
- ж) санитарных блоков при жилых комнатах для девочек и мальчиков. Каждый санитарный блок должен состоять из изолированного туалета с умывальником в шлюзе, ванной с душем и ножной ванной.

5.4.2.2.16 Вблизи раздевалных следует предусматривать комнаты для сушки одежды и обуви, оборудованные подводкой горячей воды, вентиляцией, стеллажами и приспособлениями для сушки.

5.4.2.2.17 Игровые помещения, как правило, предусматриваются на первых этажах зданий жилого комплекса с возможностью группировки по возрастному составу воспитанников.

5.4.2.2.18 Комнаты для воспитателей следует размещать между помещениями жилых ячеек и комнатами дневного пребывания каждой группы воспитанников (гостиные и рекреации).

5.4.2.2.19 На этажах жилых ячеек необходимо предусматривать помещения для сменной одежды обслуживающего персонала (воспитателей), а также на каждом этаже комнаты для дневных и ночных воспитателей.

5.4.2.2.20 В связи с особенностями проживания воспитанников по принципу семейного типа приготовление пищи производится в пищеблоке, а режимные моменты питания переносятся в жилые ячейки.

5.4.2.2.21 Каждый воспитанник обеспечивается местом для проживания в соответствии с его параметрами.

Мебель в помещениях жилых ячеек должна соответствовать возрастным особенностям воспитанников.

5.4.2.2.22 Жилые помещения в интернатах оборудуются стационарными кроватями, шкафами и тумбочками для хранения личных вещей, предметов личной гигиены, одежды и обуви детей. Количество тумбочек и стульев должно соответствовать числу проживающих в помещении детей.

5.4.2.2.23 Габариты спальных помещений должны предусматриваться с учетом расстановки кроватей с соблюдением минимальных разрывов.

5.4.2.2.24 При входах в здания интернатов необходимо предусматривать гостиные для встреч воспитанников с родственниками.

5.4.2.2.25 Кроме спортивного зала (спортивных залов) могут предусматриваться плавательный бассейн, тренажерный зал.

5.4.2.2.26 Помещения столовых (обеденные залы, производственные помещения пищеблоков и санитарно-бытовые помещения) следует размещать с отдельными выходами на участки.

Производственные помещения пищеблоков следует ориентировать на север и северо-восток, обеденные залы - на юг и юго-восток.

5.4.2.2.27 При входе и выходе из столовых не должно быть встречных потоков. Размеры помещений или расстояния между колоннами определяются расположением обеденных столов.

5.4.2.2.28 Площади помещений кухни могут уточняться при проектировании согласно технологическим нормативам предприятий питания.

5.4.2.2.29 Устройство, оборудование, содержание пищеблока должны соответствовать требованиям СН РК 3.02-21.

5.4.2.2.30 В сельских интернатах (с предоставлением основного среднего и общего среднего образования) требования к организации питания те же, что и в городских.

5.4.2.2.31 В зданиях интернатов следует предусматривать медицинские пункты (помещения) для профилактического медицинского осмотра. Состав и площади медицинских пунктов согласовываются с органами здравоохранения и образования.

5.4.2.2.32 Медицинские помещения следует размещать в изолированных блоках. Медицинские пункты должны состоять из приемно-карантинных отделений, изоляторов и врачебно-процедурных кабинетов.

5.4.2.2.33 Изоляторы отделяют от остальных помещений медицинских пунктов шлюзами с умывальниками, они должны иметь самостоятельные выходы на участки.

5.4.2.2.34 Комнаты дежурных медицинских сестер следует размещать рядом с палатами изоляторов, они должны иметь отдельные входы из коридоров.

5.4.2.2.35 Площади кабинетов врача должны обеспечивать возможность свободной установки одного шкафа и одной кушетки (носилка).

5.4.2.2.36 Основные централизованные санитарные узлы следует располагать вблизи рекреационных дворов и рекреационных залов. Кроме того, на каждом этаже корпуса жилых комплексов должны предусматриваться санитарные узлы с отдельными кабинами для мальчиков и девочек, оборудованные дверями без запоров.

5.4.2.2.37 Для воспитателей и персонала следует выделять отдельный санитарный узел.

5.4.2.2.38 Входы в санузлы не следует располагать напротив входов в помещения жилых ячеек или в непосредственной близости от них. Проход к санузлам допускается исключительно через шлюзы с постоянным проветриванием (поперечное проветривание).

5.4.2.2.39 На каждом этаже должны быть предусмотрены помещения для хранения и обработки уборочного инвентаря, приготовления дезинфекционных средств.

5.4.2.2.40 Унитазы в санузлах для воспитанников должны размещаться в открытых кабинах. Кабины должны быть отделены перегородками-экранами. Одна из кабин санузлов для девочек должна предусматриваться с дверью.

5.4.3 Архитектурно-планировочные элементы

5.4.3.1 Ширина дверных проемов должна соответствовать максимальной интенсивности движения через них.

Все двери должны открываться по направлению пути эвакуации.

5.4.3.2 На остекленных дверях следует предусматривать ударопрочные материалы либо защитные решетки.

5.4.3.3 Отделка помещений интернатных организаций должна отвечать требованиям действующих нормативных документов и допускать обработку влажным способом.

5.4.3.4 Материалы, используемые при строительстве для отделки помещений интернатов, должны быть высокого качества, отвечать современным эстетическим требованиям, прошедшие процедуру подтверждения соответствия продукции в государственной системе технического регулирования.

5.4.3.5 Независимо от выбранного приема освещения (боковое, верхнее или комбинированное) в помещениях для подготовки уроков необходимо обеспечивать левостороннее светораспределение.

5.4.3.6 Основные помещения интернатов имеют непосредственное естественное освещение.

Без естественного освещения допускается проектировать помещения хозяйственного, санитарно-бытового назначения.

5.4.3.7 Допустимый коэффициент естественной освещенности должен приниматься согласно требованиям действующих нормативных документов.

5.4.3.8 Светопроемы следует оборудовать регулируемыми солнцезащитными устройствами.

5.4.3.9 Помещения для учебных занятий, отдыха воспитанников, помещения жилых ячеек, палаты изолятора следует ориентировать преимущественно на южные стороны горизонта.

5.4.3.10 Расстановка мебели в жилых, учебных, досуговых помещениях, расположение солнцезащитных устройств и декоративных растений не должны препятствовать максимальному использованию дневного света, а также равномерному освещению помещений.

5.4.4 Удаление твердых бытовых отходов

5.4.4.1 Выбор системы мусороудаления определяется в соответствии с требованиями действующих нормативных документов с учетом сложившегося обслуживания в населенном пункте.

5.4.4.2 Конструкция мусоропровода должна обеспечивать работоспособность оборудования мусоропровода, дымо-газо-водонепроницаемость ствола, а также

безопасные условия его эксплуатации в соответствии с требованиями действующих нормативных документов по проектированию мусоропроводов в жилых и общественных зданиях.

5.4.4.3 Эксплуатацию мусоропроводов следует осуществлять в соответствии с действующими нормативами и нормами технической эксплуатации жилого фонда.

5.4.4.4 Для зданий интернатов, не оборудованных мусоропроводом, для сбора и хранения мусора с учетом норм сбора бытовых отходов на данной территории следует предусматривать специально оборудованные крытые или открытые площадки в соответствии с санитарно-эпидемиологическими требованиями.

5.4.4.5 Количество мусорных контейнеров определяется в соответствии с требованиями СН РК 3.01-01.

5.4.5 Эксплуатационные характеристики

5.4.5.1 В проектах на объекты строительства интернатов следует предусматривать требования к технической эксплуатации, при составлении которой необходимо руководствоваться требованиями действующих нормативных документов.

5.4.5.2 Не допускается использовать помещения интернатов для целей, не связанных с их функциональной деятельностью.

5.4.5.3 Противопожарные разрывы между зданиями не должны использоваться для складирования материалов и оборудования, а также для стоянок автотранспорта.

5.4.5.4 На территории интернатных организаций не допускается разведение костров, сжигание мусора и устройство кухонных очагов.

5.4.5.5 В зданиях интернатов не допускается:

а) производить перепланировку помещений с отступлением от требований строительных норм;

б) использовать для отделки стен и потолков, путей эвакуации (рекреаций, лестничных клеток, фойе, вестибюлей, коридоров и т.п.) горючие материалы;

в) устанавливать решетки, жалюзи и подобные им несъемные солнцезащитные, декоративные, архитектурные устройства на окнах помещений, связанных с пребыванием людей, лестничных клеток, коридоров, холлов, вестибюлей;

г) снимать дверные полотна в проемах, соединяющих коридоры с лестничными клетками;

д) нарушать эксплуатационное состояние дверей эвакуационных выходов.

5.4.5.6 Эвакуационные проходы, выходы, коридоры, тамбуры и лестницы не следует загромождать какими-либо предметами и оборудованием.

5.4.5.7 Эвакуационные выходы должны быть оборудованы предписывающими и указательными знаками безопасности в соответствии с требованиями технического регламента «Общие требования к пожарной безопасности».

5.4.5.8 Двери лестничных клеток, коридоров, тамбуров и холлов должны иметь уплотнения в притворах, а также оборудоваться устройствами для самозакрывания.

5.4.5.9 Расстановка мебели и оборудования в помещениях жилых ячеек, столовых и других помещениях не должна препятствовать эвакуации людей и доступу к средствам пожаротушения.

5.4.5.10 При ремонте мебели должны сохраняться ее размеры, следует применять отделочные материалы и краски, разрешенные к применению в Республике Казахстан.

5.4.5.11 Слуховые окна чердачных помещений следует остеклять и держать в закрытом состоянии.

5.4.5.12 Наружные пожарные лестницы, лестницы - стремянки и ограждения на крышах зданий следует содержать в исправном состоянии.

5.5 Инженерное оборудование

5.5.1 Водоснабжение и канализация

5.5.1.1 В зданиях интернатов следует предусматривать системы внутреннего холодного, противопожарного, горячего водоснабжения, канализации, водостоков и проектировать их в соответствии с требованиями СН РК 4.01-01 и СН РК 4.01-03.

5.5.1.2 Вновь строящиеся, реконструируемые и действующие здания интернатов должны быть оборудованы водопроводом, канализацией, централизованным холодным, горячим водоснабжением в соответствии с требованиями к общественным зданиям, сооружениям в части хозяйственно-питьевого водоснабжения и водоотведения.

При наличии собственного источника водоснабжения он должен отвечать санитарно-эпидемиологическим требованиям к источникам водоснабжения.

5.5.1.3 Качество питьевой воды должно соответствовать требованиям, установленным к качеству воды централизованных систем питьевого водоснабжения.

5.5.1.4 К сантехническим устройствам, обеспечивающим подачу воды для питья, приготовления пищи или для принятия ванны, либо для обработки пищевой, медицинской или фармацевтической продукции, должна подаваться только питьевая вода.

5.5.1.5 В пищеблоках и помещениях с оборудованием, сбрасывающим жиросодержащие стоки, следует предусмотреть установки локальной очистки сточных вод (жироуловители).

5.5.1.6 При отсутствии централизованных канализационных очистных сооружений отведение сточных вод осуществляется в систему локальных очистных сооружений.

Устройство канализационных стояков и трубопроводов в помещениях для хранения и обработки пищевых продуктов и приготовления пищи, помещениях медицинского назначения не допускается.

5.5.1.7 Помещение для насоса или огороженное пространство вокруг погружного насоса должны быть дренированы и защищены от промерзания.

5.5.2 Отопление и вентиляция

5.5.2.1 Отопление, вентиляцию и кондиционирование воздуха интернатов следует предусматривать в соответствии с требованиями действующих нормативных документов СН РК 4.02-01, СН РК 3.02-11, СН РК 4.02-05, СН РК 4.02-04.

5.5.2.2 Здания и сооружения, подключаемые к системам центрального теплоснабжения, должны быть оборудованы приборами учета тепла.

5.5.2.3 Температура воздуха в помещениях должна быть дифференцирована в зависимости от назначения помещения.

5.5.2.4 Наружные тепловые сети следует проектировать в соответствии с требованиями СН РК 4.02-04.

5.5.2.5 Система отопления интернатных организаций должна обеспечивать равномерный прогрев воздуха помещений в течение всего отопительного периода.

5.5.2.6 Системы отопления и вентиляции, конструкция здания должны обеспечивать необходимое качество воздуха, оптимальный микроклимат во всех помещениях.

5.5.2.7 При проектировании приточной вентиляции с механическим побуждением или децентрализованным притоком необходимо предусматривать естественную вытяжную вентиляцию.

5.5.2.8 При выборе, размещении, монтаже оборудования приточно-вытяжных вентиляционных систем, а также воздухоотводов следует соблюдать требования СН РК 4.02-01 и санитарно-гигиенические требования.

5.5.2.9 Окна, оснащенные герметичным притвором, в жилых комнатах и помещениях общего пользования с естественной вентиляцией должны проектироваться с проветриванием, обеспечивающим возможность притока свежего воздуха.

5.5.2.10 Установку металлопластиковых окон осуществляют с устройством фрамуг, форточек или со сложным открыванием.

5.5.3 Электротехнические устройства

5.5.3.1 В зданиях интернатов следует предусматривать электротехнические устройства в соответствии с СН РК 2.02-02, СН РК 2.04-01, а также действующими нормативными документами.

5.5.3.2 Электротехнические устройства (в том числе системы связи) учебных корпусов школ-интернатов следует предусматривать в соответствии с требованиями СН РК 3.02-11.

5.5.3.3 Расположение штепсельных розеток во всех помещениях определяется в соответствии с требованиями действующих нормативных документов.

5.5.3.4 Установка электрочасов и электрозвонков (управляемых от сигнальных электрочасов) должна предусматриваться в соответствии с назначением помещения.

5.5.4 Искусственное освещение

5.5.4.1 Освещение помещений интернатов следует проектировать в соответствии с требованиями СН РК 2.04-01 и действующими нормативными документами.

5.5.4.2 В помещениях для подготовки уроков при недостаточности нормативного естественного освещения необходимо предусматривать дополнительное искусственное освещение.

5.5.4.3 Источники искусственной освещенности должны обеспечивать равномерное и достаточное освещение помещений согласно нормам искусственной освещенности помещений учреждений образования в соответствии с требованиями действующих нормативных документов.

5.5.4.4 Направление светового потока на рабочее место спереди и сзади недопустимо.

5.5.4.5 Для искусственного освещения помещений применяют лампы одного типа.

5.5.4.6 Искусственную освещенность основных помещений интернатов следует принимать по СН РК 2.04-01.

5.5.4.7 К электросветильникам в учебных помещениях предъявляются следующие требования:

а) электросветильники располагаются в виде сплошных или прерывистых линий параллельно световым оконным проемам (линии зрения учащихся), при этом должно предусматриваться раздельное включение рядов светильников;

б) при освещении должны использоваться подвесные светильники рассеянного света;

в) электросветильники должны использоваться закрытые, частично открытые в сторону потолка или ребристые.

5.5.4.8 При наличии в помещении зон с разными условиями естественного освещения и различными режимами работы следует предусматривать раздельное управление освещением.

5.5.4.9 При проектировании освещения спортивных залов для защиты от удара мячом светильники следует закрывать решетками.

5.5.4.10 Для освещения крытых бассейнов следует использовать светильники со степенью защиты от брызг.

5.5.4.11 В жилых помещениях воспитанников и палатах изолятора должно быть предусмотрено дежурное (ночное) освещение.

5.5.4.12 Над каждым входом в здание или рядом с ним должны быть установлены светильники.

5.6 Требования по обеспечению доступности для маломобильных групп населения

5.6.1 Здания интернатов, рассчитанные на одновременное пребывание детей-инвалидов с нарушением опорно-двигательной системы, проектируются с учетом

требований СН РК 3.02-04 и в соответствии с требованиями действующих нормативных документов.

5.6.2 В проектной документации должны быть предусмотрены условия беспрепятственного, безопасного и удобного передвижения маломобильных групп населения по участку к доступному входу в здание с учетом требований градостроительных норм.

5.6.3 Расчеты по планированию доступного пространства для маломобильных групп необходимо делать с учетом размеров стандартной инвалидной коляски и антропологией человека.

5.6.4 Территорию участков интернатных организаций необходимо проектировать с учетом доступности для маломобильных групп. В пешеходной зоне необходимо максимально обезопасить все возможные препятствия (уличная мебель, дорожные знаки, указатели, растения, навесы).

5.6.5 Лестницы должны дублироваться пандусами или подъемными устройствами. Наружные лестницы и пандусы должны иметь ограждение с поручнями. Необходимость устройства подогрева поверхности пандуса, навеса или укрытия устанавливается в соответствии с климатическим районом строительства.

5.7 Охрана окружающей среды

5.7.1 При разработке проектов строительства, реконструкции, консервации, демонтажа и сноса зданий должны учитываться нормативы допустимой антропогенной нагрузки на окружающую среду, предусматриваться мероприятия по предупреждению, устранению загрязнения окружающей среды, а также способы обращения с отходами, применяться наилучшие доступные технические методы, ресурсосберегающие, малоотходные, безотходные технологии, способствующие охране окружающей среды, восстановлению природной среды.

5.7.2 При размещении зданий должно быть обеспечено выполнение требований в области охраны окружающей среды с учетом ближайших и отдаленных экологических, экономических, демографических и иных последствий эксплуатации объектов с соблюдением приоритета сохранения благоприятной окружающей среды, биологического, ландшафтного разнообразия.

5.7.3 Ландшафтные планы должны включать разумное сохранение государственных ресурсов, таких, как вода, почва, биологическое разнообразие, энергетические ресурсы, качество воздуха, открытые пространства дикой природы и другие природные ресурсы в интересах общества.

5.7.4 При проектировании ландшафта участка необходимо учитывать условие естественного развития ландшафта.

5.7.5 При посадке деревьев необходимо учитывать климатические условия, тип почвы, количество осадков, направление ветра, обслуживание растений, безопасность детей и персонала.

5.7.6 Уменьшение стоимости либо исключение из проектных работ утвержденного проекта планируемых мероприятий по охране окружающей среды при проектировании

строительства, реконструкции, консервации, демонтажа, а также сноса зданий, сооружений и иных объектов запрещается.

6 ТРЕБОВАНИЯ ПО ЭНЕРГОСБЕРЕЖЕНИЮ И РАЦИОНАЛЬНОМУ ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ

6.1 Требования по сокращению энергопотребления

6.1.1 Проектирование интернатов в части сокращения энергетических ресурсов, уменьшения потерь тепла в зданиях и сооружениях должно выполняться в соответствии с требованиями действующих нормативных документов, которые направлены на эффективное использование и экономию энергетических ресурсов.

6.1.2 Инженерные системы здания должны быть оснащены приборами учета тепловой энергии, холодной, горячей воды, электроэнергии и газа при централизованном снабжении.

6.1.3 При проектировании необходимо предусмотреть правильную ориентацию здания по сторонам света. Правильная ориентация здания должна способствовать естественному сохранению тепла в зимний период и охлаждению в летний, а также обеспечивать инсоляцию помещений.

6.1.4 Для обеспечения эффективного использования тепла ограждающие конструкции здания должны быть выполнены с использованием энергосберегающих материалов.

6.1.5 В целях энергосбережения следует обеспечить теплоизоляцию и вентиляцию зданий.

6.1.6 При совершенствовании энергетической эффективности зданий должны приниматься во внимание климатические и местные условия, условия внутри помещений, а также учитывать экономическую эффективность. Эти меры не должны влиять на другие технические требования зданий, а также на их общедоступность, безопасность и целевое использование.

6.1.7 Предусмотреть в зданиях возможности (технической, экологической и экономической) установки высокоэффективных альтернативных систем.

6.1.8 Системные требования должны применяться в том случае, если они технически, экономически и функционально целесообразны, по крайней мере, для системы отопления; системы горячего водоснабжения; системы кондиционирования воздуха; крупных вентиляционных систем или сочетания этих систем.

6.2 Рациональное использование природных ресурсов

6.2.1 При проектировании зданий интернатных организаций следует использовать технологии, обеспечивающие экономное расходование сырья, материалов и энергоносителей, вторичное использование ресурсов и утилизацию отходов.

6.2.2 Необходимо учитывать мероприятия по рациональному использованию водных ресурсов, таких, как сокращение водопотребления, увеличение использования воды в системах оборотного и повторно-последовательного использования, сокращение непроизводительных расходов, потерь воды, снижение и прекращение сброса загрязненных сточных вод, очистка сточных вод, извлечение из них ценных веществ и др.

6.2.3 Следует учитывать предельно допустимые нагрузки на окружающую среду, предусматривать надежные и эффективные меры предупреждения, устранения загрязнения вредными отходами, их обезвреживание, внедрение ресурсосберегающих, малоотходных, безотходных технологий.

6.2.4 Все участки земли должны быть выровнены для предотвращения эрозии почвы и накопления застойных вод вблизи или внутри размещенных на них сооружений.

УДК 727.1.011.(083.74)

МКС 91.040.10; 91.040.30

Ключевые слова: интернат при общеобразовательной школе, школа-интернат общего типа, военная школа-интернат, организация системы среднего образования, проектирование интернатов.

ҚР ҚН 3.02-12-2013*

СН РК 3.02-12-2013*

Ресми басылым

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ӨНЕРКӘСІП ЖӘНЕ ҚҰРЫЛЫС МИНИСТРЛІГІ
ҚҰРЫЛЫС ЖӘНЕ ТҰРҒЫН ҮЙ-КОММУНАЛДЫҚ ШАРУАШЫЛЫҚ ІСТЕРІ
КОМИТЕТІ**

**Қазақстан Республикасының
ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ**

ҚР ҚН 3.02-12-2013*

ИНТЕРНАТТЫҚ ҰЙЫМДАРДЫҢ ҒИМАРАТТАРЫ

Басылымға жауаптылар: «ҚазҚСҒЗИ» АҚ

050046, Алматы қаласы, Солодовников көшесі, 21

Тел./факс: +7 (727) 392-76-16 – қабылдау бөлмесі

Издание официальное

**КОМИТЕТ ПО ДЕЛАМ СТРОИТЕЛЬСТВА И ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОГО
ХОЗЯЙСТВА МИНИСТЕРСТВА ПРОМЫШЛЕННОСТИ И СТРОИТЕЛЬСТВА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

**СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ
Республики Казахстан**

СН РК 3.02-12-2013*

ЗДАНИЯ ИНТЕРНАТНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ

Ответственные за выпуск: АО «КазНИИСА»

050046, г. Алматы, ул. Солодовникова, 21

Тел./факс: +7 (727) 392-76-16 – приемная